

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za drugo četrletje 2014

Ljubljana, september 2014

Predmetno poročilo je informativne narave. Vsebuje podatke pridobljene skozi četrletna zbiranja ali drugače zbrane podatke. Pri izračunih penetracije so uporabljeni podatki Statističnega urada Republike Slovenije, in sicer za število gospodinjstev podatek iz raziskovanja EU-SILC, ter za število prebivalcev uradno objavljeni podatki po posameznih obdobjih. Vsa neskladja s podatki iz predhodno objavljenih poročil so posledica popravkov podatkov, ki so jih posredovali operaterji. Zaradi naknadnih popravkov so možna odstopanja od že predhodno objavljenih podatkov. Analize, ki v tem poročilu niso vključene, so lahko vključene v naslednjem ali drugih poročilih Agencije. Agencija si pridružuje pravico odločanja o vsebini svojih poročil.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Kazalo

Uvod.....	3
1. Trg fiksne telefonije	7
2. Trg mobilne telefonije.....	14
3. Širokopasovni dostop do interneta.....	24
4. Televizija	37
5. Konvergenca storitev	44
6. Medoperaterski širokopasovni dostop	47
Kazalo grafov.....	50

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Uvod

25.4.2015 je bil v Uradnem listu RS, št. 29/2014 objavljen Statut Agencije za komunikacijska omrežja in storitve RS (v nadaljevanju: agencija), ki ureja organizacijo in poslovanje agencije. Na statut sta dne 12.2.2014 dala soglasje Svet Agencije za komunikacijska omrežja in storitve RS in dne 15.4.2014 Vlada RS s sklepom št. 01402-1/2014/4. Statut je začel veljati 26.5.2014. Z dnem uveljavitve statuta se je prenehal uporabljati Statut Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 48/11).¹

Agencija je v opazovanem četrtletju v postopku obnove dodelitve 2x5 MHz radijskega spektra v pasu 2100 MHz, ki je bil v letu 2008 dodeljen družbi Tušmobil d.o.o., odločila, da odločba družbe Tušmobil d.o.o. ostane v veljavi.²

Spomnimo naj, da se je na agenciji 28.4.2014 uspešno zaključila prva javna dražba frekvenc v Sloveniji, na kateri je agencija ponudila razpoložljive pasove 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz in 2600 MHz za obdobje 15 let ter ves nedodeljeni spekter v pasu 2100 MHz do 21. 9. 2021. Prodani so bili vsi ponujeni pasovi, z izjemo dveh blokov (20 MHz) v pasu 1800 MHz in enega bloka (10 MHz) v FDD pasu 2100 MHz. Skupni izkupiček dražbe je bil 148.740.934,00 evrov. Frekvence so dražili trije od štirih obstoječih slovenskih mobilnih operaterjev, in sicer družbe Si.mobil d.d., Telekom Slovenije d.d. in Tušmobil d.o.o.³

V začetku meseca aprila je agencija na svojih spletnih straneh objavila analizo upoštevnega trga 7 »Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)« s predlaganimi ukrepi ter pozvala zainteresirano javnost, naj nanjo poda svoje pripombe oz. morebitne predloge najkasneje do 7.5.2014.⁴ Agencija je s strani družbe Si.mobil d.d. prejela prošnjo za 15 dnevno podaljšanje tega roka, z utemeljitvijo, da je v vmesnem času potekala večfrekvenčna dražba, ki je pri operaterjih zahtevala angažiranje resursov, ki bi bili med drugim vpleteni v javno posvetovanje predmetne analize. Agencija je javno razpravo podaljšala do 12.5.2014, saj je na podlagi navedenih razlogov ugotovila, da je podaljšanje roka javnega posvetovanja utemeljeno, vendar ne za predlagano obdobje.⁵ Prejete pripombe in predloge iz javnega posvetovanja na analizo upoštevnega trga 7 »Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)« s predlaganimi ukrepi in odgovore nanje je agencija objavila 21.5.2014⁶.

11.4.2014 je agencija na svojih spletnih straneh zainteresirano javnost obvestila, da bo ponovila analizo upoštevnega trga 3 »Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)«, ki je bila predložena v javno posvetovanje 24.12.2013.⁷ Agencija je odgovore na prejeta mnenja in pripombe zainteresirane javnosti v zvezi s predmetno analizo objavila 13.3.2014 in nato pričela z notifikacijo analize s predlaganimi obveznostmi pri Evropski komisiji. V okviru navedenega postopka se je agencija na podlagi pripomb Evropske komisije v tej fazi odločila

¹ <http://www.akos-rs.si/v-uradnem-listu-rs-objavljen-statut-agencije-za-komunikacijska-omrezja-in-storitve-rs>

² <http://www.akos-rs.si/akos-v-obnovljenem-postopku-odlocil,-da-odlocba-o-dodelitvi-frekvenc-tusmobilu-ostane-v-veljavi>

³ <http://www.akos-rs.si/uspesno-zakljucena-drazba-frekvenc-za-zagotavljanje-javnih-mobilnih-komunikacijskih-storitev>

⁴ <http://www.akos-rs.si/analiza-upostevnega-trga-7-%C2%BBzakljucanje-govornih-klicev-v-posamicnih-javnih-mobilnih-telefonskih-omrezjih-%28medoperaterski-trg%29%C2%AB>

⁵ <http://www.akos-rs.si/javno-posvetovanje:-analiza-upostevnega-trga-7,-podaljsanje-roka-za-posredovanje-pripomb->

⁶ <http://www.akos-rs.si/analiza-upostevnega-trga-7-in-odgovori-na-prejete-pripombe-ter-komentarje>

⁷ <http://www.akos-rs.si/agencija-bo-ponovila-analizo-upostevnega-trga-3-%C2%BBzakljucanje-klicev-v-posamicnih-javnih-telefonskih-omrezjih-na-fiksni-lokaciji-%28medoperaterski-trg%29%C2%AB>

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

umakniti predmetno analizo s predlaganimi obveznostmi. Agencija je tako ponovila analizo predmetnega upoštevne trga, ki je bila v skladu z 204. členom Zakona o elektronskih komunikacijah ZEKom-1 predložena v javno posvetovanje 23.5.2014.⁸ Pripombe in odgovori agencije na analizo so bili objavljeni 4.7.2014.⁹

Nadalje je agencija 9.5.2014 izvedla in na svojih spletnih straneh objavlja tudi analizo univerzalne storitve zagotavljanja javnih telefonskih govornic ter pozvala zainteresirano javnost, naj nanjo poda svoje pripombe oz. predloge najkasneje do 9.6.2014. Agencija mora 6 mesecev pred potekom veljavnosti odločb o izvajanju univerzalne storitve ugotoviti, ali je splošna dostopnost zmogljivosti in storitev, ki jih zajema univerzalna storitev takšna, da je treba ponovno določiti izvajalca univerzalne storitve, pri čemer upošteva mnenje zainteresirane javnosti. Agencija je zato izvedla analize posameznih storitev, ki sodijo v nabor univerzalnih storitev.¹⁰ Ker je Svet za elektronske komunikacije RS je 9.6.2014 agencijo zaprosil za podaljšanje roka za oddajo pripomb in morebitnih predlogov na predmetno analizo, je ta javno razpravo podaljšala do 13.6.2014.¹¹ Mnenja in pripombe, ki jih je agencija prejela od zainteresirane javnosti v okviru javnega posvetovanja in odgovore nanje, je objavila na svojih spletnih straneh 19.6.2014.¹²

V okviru analiz posameznih storitev, ki sodijo v nabor univerzalnih storitev, je bila 18.6.2014 na spletnih straneh agencije objavljena tudi analiza univerzalne storitve zagotavljanja in dostopa do univerzalnega imenika in službe za dajanje informacij o naročnikih. Zainteresirano javnost je agencija pozvala, da naj nanjo poda svoje pripombe oz. predloge najkasneje do 18.7.2014.¹³

Letos izjemoma, je bil svetovni dan telekomunikacij in informacijske družbe 16.5.2014, ki ga sicer obeležujemo 17. maja. Letošnja tema svetovnega dneva telekomunikacij in informacijske družbe je »Broadband for Sustainable Development«. Za digitalni razvoj kot enega izmed kazalcev trajnostnega razvoja družbe je nujno razvijanje hitrih širokopasovnih omrežij, ki bodo postala cenovno in splošno dostopna vsem prebivalcem. Širokopasovna infrastruktura je ključni element pri zagotavljanju, da se informacijsko komunikacijska tehnologija uporablja kot nosilno sredstvo v zdravstvu, e-izobraževanju, upravljanju, trgovini in gospodarstvu za doseg trajnostne socialno ekonomske rasti. Svetovni vrh o informacijski družbi (WSIS) prepoznava veliko vlogo širokopasovnih povezav pri lažjem distribuiranju širokih palet storitev in aplikacij, promociji investicij in zagotavljanju internetnega dostopa po dosegljivi ceni za obstoječe in nove uporabnike. Svetovni dan telekomunikacij in informacijske družbe označuje obletnico ustanovitve prve mednarodne Telegrafske Konvencije leta 1865 in ustanovitev Mednarodne zveze za telekomunikacije (ITU), ki ima danes sedež v Ženevi in sodi pod okrilje Združenih narodov (ZN). Svetovni dan telekomunikacij se zaznamuje od leta 1969. Generalna skupščina ZN pa je leta 2006 na pobudo svetovnega vrha o informacijski družbi, 17. maj razglasila tudi za svetovni dan informacijske družbe. Namen svetovnega dneva telekomunikacij in informacijske družbe (WTISD) je sicer pomoč k dvigu zavesti o možnostih, da lahko uporaba interneta in ostalih informacijsko komunikacijskih tehnologij ponudi svoj doprinos k družbi in gospodarstvu, kot način za premostitev digitalnega razkoraka.¹⁴

Agencija je 5.6.2014 organizirala posvet z operaterji in potrošniškimi organizacijami na temo preprečevanja zavajajočih praks na trgu elektronskih komunikacij. Namen posveta, ki so se ga poleg

⁸ <http://www.akos-rs.si/analiza-upostevnega-trga-3-%C2%BBzakljucevanje-klicev-v-posamicnih-javnih-telefonskih-omrezjih-na-fiksni-lokaciji-%28medoperaterski-trg%29%C2%AB-s-predlaganimi-obveznostmi>

⁹ <http://www.akos-rs.si/javna-posvetovanja-in-razpisi-javna-posvetovanja-in-razpisi>

¹⁰ <http://www.akos-rs.si/analiza-zagotavljanja-javnih-telefonskih-govorilnic>

¹¹ <http://www.akos-rs.si/podaljsanje-roka-za-posredovanje-pripomb-na-analizo-zagotavljanja-javnih-telefonskih-govorilnic>

¹² <http://www.akos-rs.si/odgovori-na-pripombe-na-analizo-zagotavljanja-javnih-telefonskih-govorilnic>

¹³ <http://www.akos-rs.si/analiza-storitev-zagotavljanja-in-dostopa-do-univerzalnega-imenika-in-sluzbe-za-dajanje-informacij-o-narocnikih>

¹⁴ <http://www.akos-rs.si/svetovni-dan-telekomunikacij-in-informacijske-druzbe>

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

predstavnikov operaterjev udeležili tudi predstavniki Zveze potrošnikov Slovenije, Tržnega inšpektorata Republike Slovenije in Sveta za elektronske komunikacije, je bil opozoriti operaterje na čim večjo angažiranost pri osveščanju in informiranju končnih uporabnikov pred zavajajočimi praksami na trgu. Tako operaterji kot tudi predstavniki potrošniških organizacij so predstavili svoje vidike obravnavane problematike, pri čemer je bil poudarek na posledicah, ki jih za končne uporabnike prinaša včlanitev v SMS klub, in na problemih, s katerimi se soočajo končni uporabniki ob klicih na 090 številke. Predstavljeni so bili tudi ukrepi, ki jih v zvezi z obravnavano problematiko izvajajo operaterji z namenom zaščite končnih uporabnikov kot so proaktivno obveščanje končnih uporabnikov, možnost vzpostavitve blokad za sprejemanje storitev komercialnih sporočil in za storitev klicev na premijske številke, limiti ob dosegu mesečne oz. dnevne porabe (bodisi časovna oz. stroškovna omejitve), uporaba potrditvenih mehanizmov pri včlanitvi v SMS klub s strani operaterja, obvestilo pred vzpostavitvijo klica na 090 številko, ki vsebuje osnovne informacije o klicani številki.¹⁵

Sodišče EU je 8.4.2014 razveljavilo evropsko direktivo o hrambi podatkov, sprejeto leta 2006, ki telekomunikacijskim podjetjem nalaga shranjevanje osebnih podatkov za potrebe organov pregona. Sodišče je razsodilo, da direktiva krši temeljne pravice državljanov. Direktiva je telekomunikacijskim podjetjem naložila hrambo podatkov za obdobje dveh let. V Sloveniji je bila direktiva uveljavljena z zakonom o elektronskih komunikacijah leta 2007, v skladu s katerim morajo operaterji obvezno do 14 mesecev hraniti vse podatke o prometu in lokaciji ter z njimi povezane podatke o uporabi javne komunikacijske storitve.¹⁶ Na podlagi odločbe ustavnega sodišča (Ur. l. RS, št. 54/2014) so bili člani 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169 Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/12 in 110/13) razveljavljeni.

Skladno z drugim odstavkom 10. člena ZEKom-1 so investitorji pred začetkom projektiranja dolžni z objavo prek spletnih strani agencije pozvati zainteresirane za soinvestiranje v novo infrastrukturo k skupni gradnji oz. zainteresirane zakupnike za tako projektirana javna komunikacijska omrežja. V drugem četrtletju 2014 je bilo tako na spletni strani agencije¹⁷ objavljenih 18 pozivov (9 pozivov pri gradnji komunikacijske infrastrukture in 9 pozivov pri gradnji druge vrste gospodarske infrastrukture) zainteresiranim soinvestitorjem v javna komunikacijska omrežja in pripadajočo infrastrukturo oz. potencialnim zakupnikom k skupni gradnji ali predvidenem zakupu zmogljivosti javnih komunikacijskih omrežij, kot sledi:

1. pri gradnji komunikacijske infrastrukture:

- družba Telekom Slovenije d.d.	5
- družba Telemach d.o.o.	3
- družba Antenski stolpi d.o.o.	1

2. pri gradnji druge vrste gospodarske infrastrukture:

- Energetika Ljubljana	3
- občina Gornja Radgona	2
- občina Brežice:	2
- občina Izola:	1
- občina Mengeš:	1

Poleg tega je agencija prejela 8 obvestil o interesu skupne gradnje javne komunikacijske infrastrukture skupaj z gradnjo pretežno komunalne infrastrukture v različnih občinah.

¹⁵ <http://www.akos-rs.si/posvet-z-naslovom-%C2%BBzavajajoce-prakse-na-trgu%C2%AB>

¹⁶ Vir: Navedbe tiskanih medijev april – junij 2014

¹⁷ <http://www.akos-rs.si/pozivi-investitorjev?page=1>

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Na slovenskem trgu elektronskih komunikacij je bilo na dan 30.6.2014 v uradno evidenco agencije vpisanih 152 operaterjev.

Agencija je poročilo za drugo četrletje leta 2014 pripravila na podlagi četrletnega poročanja aktivnih operaterjev preko portala <https://partner.akos-rs.si>.

Agencija se je v preteklosti srečevala z nepravočasnim in napačnim poročanjem podatkov s strani operaterjev, zaradi česar je s časovnim zamikom objavljala četrletna poročila in posredovala zahtevane podatke drugim nacionalnim ter mednarodnim institucijam. Zato se je odločila, da bo pri zbiranju in obdelavi podatkov upoštevala statistično dopustno odstopanje zaradi neporočanih, napačnih podatkov ali podatkov v napačnih razdelkih. Obenem to pomeni, da bodo v prihodnje v grafih in tabelah prikazani podatki tistih operaterjev, ki bodo do roka posredovali podatke v četrletnih in letnih elektronskih vprašalnikih in ki s svojimi tržnimi deleži predstavljajo 95% opazovanega trga. Za vse preostale operaterje bo agencija sprovedla ustrezne postopke in ustrezno ukrepala. Skladno z navedenim bodo vsa odstopanja podatkov v grafih in tabelah posledica naknadnih poročanj in popravkov operaterjev, ki jih agencija v svojem poročilu ne bo posebej komentirala.

Zaradi napačnega poročanja družbe T-2 d.o.o. v sklopu mobilne telefonije, je prišlo do sprememb tržnih deležev poslanih MMS sporočil za pretekla obdobja.

Povzetek trendov na trgu elektronskih komunikacij (nekaj glavnih ugotovitev):

- ☞ delež IP telefonije se je konec drugega četrletja zvečal;
- ☞ trend rasti penetracije aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo se nadaljuje tudi tem četrletju;
- ☞ konec opazovanega četrletja je penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa, tako glede na prebivalstvo kot tudi glede na gospodinjstva ponovno zabeležila rast;
- ☞ dosedanji trend upadanja tržnega deleža dostopanja uporabnikov do interneta prek xDSL tehnologije se nadaljuje, vendar je število teh priključkov širokopasovnega dostopa najvišje;
- ☞ konec opazovanega četrletja se je tržni delež priključkov kableske televizije zvečal, medtem ko so se tržni deleži ostalih tehnologij zmanjšali. Kljub temu, da je tržni delež priključkov IP televizije nižji, se je število priključkov IP televizije zvečalo;
- ☞ največjo rast števila priključkov je zabeležil paket četverček. Prav tako je prisoten trend rasti števila priključkov paketa trojček in paketa dvojček.
- ☞ na medoperaterskem trgu se, tako preko bakrenega kot tudi FTTH omrežja, večina operaterjev za dostop do omrežij poslužuje razvezanega dostopa. Konec tega četrletja je zaznamovala rast števila priključkov dostopa z bitnim tokom prek bakra kot tudi optike. Število priključkov razvezanega dostopa prek bakra se je tudi v opazovanem četrletju zmanjšalo, medtem ko se je število optičnih priključkov prek razvezanega dostopa zvečalo.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

1. Trg fiksne telefonije

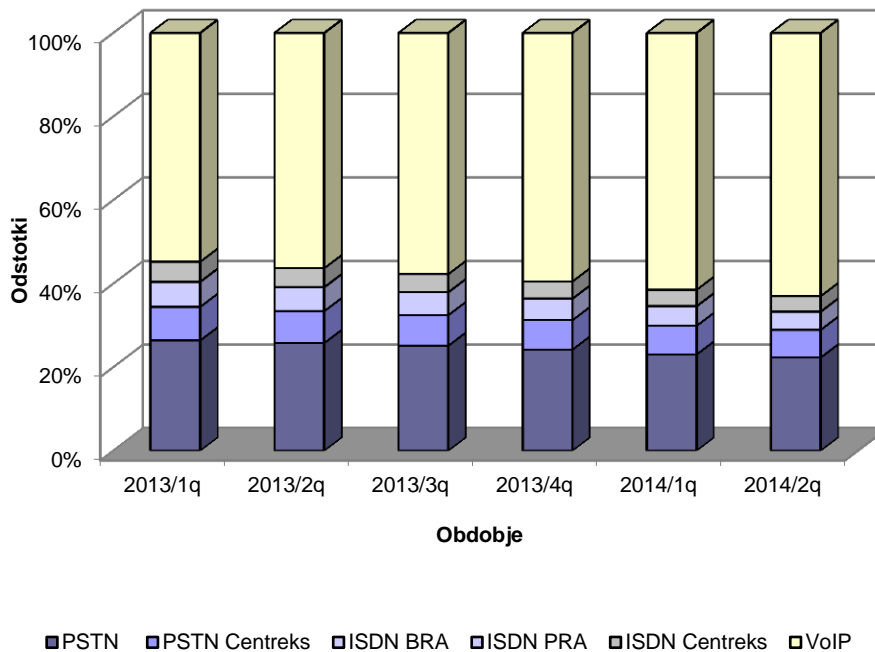
Fiksna telefonija še vedno predstavlja pomemben del trga elektronskih komunikacij, ki pa je že dobro razvit, zato je njena rast upočasnjena. Trajno rast bo v prihodnosti mogoče zagotoviti z novimi inovativnimi storitvami in poslovnimi modeli, kar bi omogočil prehod na okolje naslednje generacije, saj prinaša nove priložnosti in izzive.

Operaterji fiksno telefonijo ponujajo kot klasično fiksno telefonijo ali kot IP telefonijo. Klasično fiksno telefonijo vse bolj nadomešča IP telefonija, kar je razvidno iz trenda rasti deleža IP telefonije na račun klasične fiksne telefonije. Slednji predstavlja upravljana IP telefonija substitut predvsem zaradi glavnih področij, ki so vključena v regulatorni vidik, in sicer: oštevilčenje, prenosljivost številke in dostop do storitev klica v sili, obveznosti medomrežnega povezovanja in povezave med dvema koncema (end to end connectivity). Vsak upravljani IP telefonski priključek ima dodeljeno telefonsko številko iz javnega številskega prostora, omogoča IP telefonsko storitev kot upravljano govorno telefonijo, za katero je značilno, da je zagotovljena njena kakovost. Struktura številke iz nacionalnega načrta oštevilčenja je definirana v priporočilu ITU-T E.164. Oštevilčenje po E.164 igra posebno vlogo, saj omogoča prejemanje klicev iz tradicionalnih telefonskih omrežij. Zaradi predhodno navedenega je IP telefonija javno dostopna telefonska storitev. Javno dostopna telefonska storitev je v ZEKom-1 opredeljena kot storitev, ki je na voljo javnosti za neposredno ali posredno odpravljanje in sprejemanje nacionalnih ali mednarodnih klicev z uporabo številke ali številke iz nacionalnega ali mednarodnega načrta telefonskega oštevilčenja. Operaterji IP telefonijo praviloma ponujajo v cenovno ugodnih paketih v kombinaciji z drugimi elektronskimi komunikacijskimi storitvami kot so širokopasovni dostop do interneta, IP televizija in mobilna telefonija. IP telefonijo je sicer možno uporabljati povsod, kjer je na voljo širokopasovni dostop, kljub temu pa se nekateri uporabniki za to ne odločajo, predvsem tisti, ki ne potrebujejo še drugih širokopasovnih storitev, kot sta na primer internet in televizija.

Večina operaterjev ponuja storitev IP telefonije v cenovno ugodnih paketih storitev (dvojček oz. »double play«, trojček oz. »triple play« in četverček oz. »quadruple play«) in prav to je eden izmed najpomembnejših razlogov za spremembo razmerja med klasično in IP telefonijo. Glede na podatke iz grafičnega prikaza št. 32 je v prihodnje za pričakovati nadaljnjo rast trojčka in četverčka in s tem tudi storitve IP telefonije. Te konvergenčne (združene) ponudbe namreč vključujejo fiksno telefonijo (gre za IP telefonijo), prenos podatkov in televizijo ter pri četverčku še mobilno telefonijo, naročnik pa ima z enim operaterjem sklenjeno pogodbo za vse storitve v paketu, ki mu za navedene storitve izda enoten račun. Storitve klasične telefonije je v nasprotju z IP telefonijo cenovno nekonkurenčna in glede na to, da ni konvergenčna storitev, jo operaterji ne ponujajo v paketih storitev. Na naraščajoči trend IP telefonije tako pomembno vplivajo kombinirane ponudbe elektronskih komunikacijskih storitev operaterjev.

Graf št. 1: Deleži telefonskih priključkov po tehnologijah

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
PSTN	26,4	25,8	25,2	24,2	23,1	22,3
PSTN Centreks	8,0	7,6	7,3	7,0	6,9	6,6
ISDN BRA	6,0	5,7	5,5	5,1	4,7	4,3
ISDN PRA	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
ISDN Centreks	4,8	4,5	4,3	4,1	3,9	3,7
VoIP	54,7	56,3	57,7	59,5	61,5	63,0

Vir: AKOS, september 2014

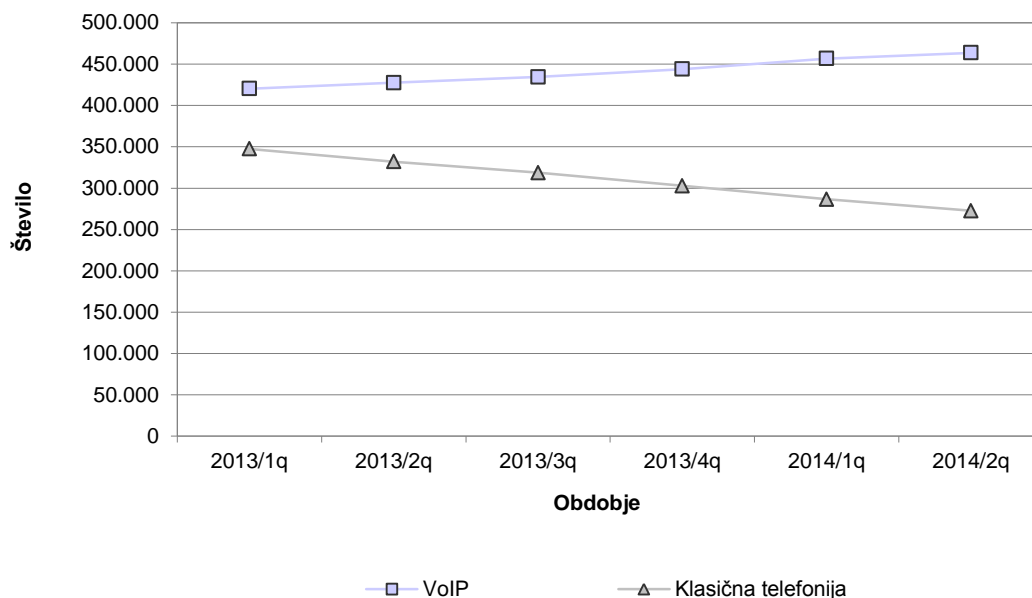
Trend upadanja števila priključkov klasične telefonije se nadaljuje tudi v drugo četrtletje 2014. Delež klasične telefonije se je tako ponovno zmanjšal in znaša 37,0%. Delež IP telefonije pa je znašal konec opazovanega četrtletja 63,0%. Število priključkov IP telefonije se je v primerjavi s predhodnim četrtletjem zvečalo za 1,5%.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Graf št. 2 : Trend gibanja IP telefonskih priključkov in priključkov klasične telefonije

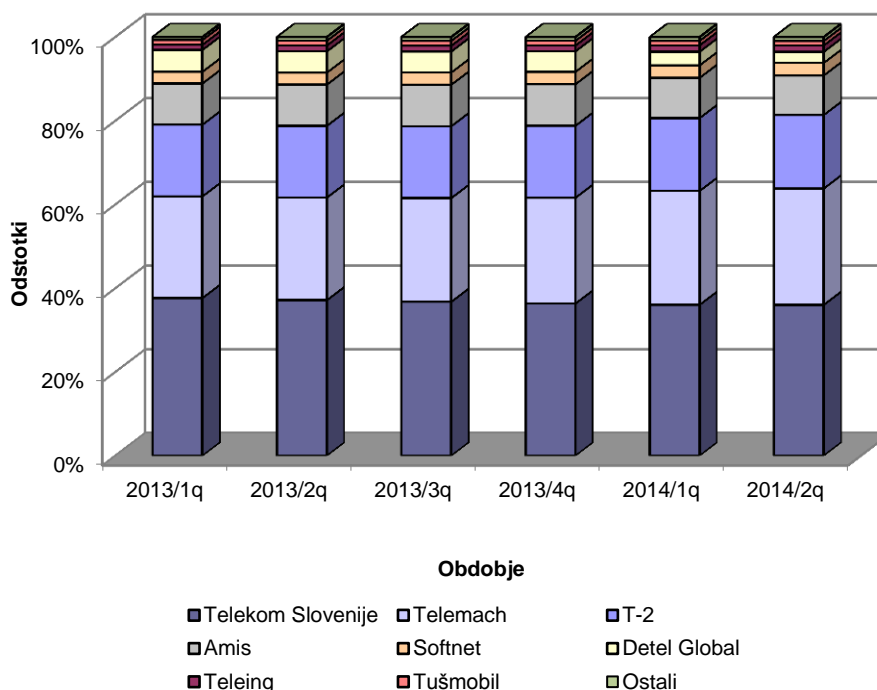

Vir: AKOS, september 2014

Operaterji zagotavljajo dostop do storitve IP telefonije pretežno preko bakrenih paric ter koaksialnega in optičnega omrežja. Le nekateri alternativni operaterji gradijo svojo dostopovno infrastrukturo, vendar je pokritost s slednjo v večini primerov nezadovoljiva (predvsem na ruralnih področjih) ali pa operaterji nimajo svoje lastne infrastrukture, zato se poslužujejo reguliranih oblik dostopa. Slednji javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji ponujajo prek infrastrukture družbe Telekom Slovenije d.d., ki jim je dostopna na podlagi storitev reguliranih medoperaterskih trgov. Zaradi regulacije na medoperaterskih trgih (bitni tok in razvezava krajevne zanke) je bil na trg fiksne telefonije tako omogočen vstop tudi novim alternativnim operaterjem ponudnikom IP telefonije. Ob tem je vsem operaterjem omogočeno, da storitev IP telefonije ponujajo tudi na odprtih širokopasovnih omrežjih, ki so bila zgrajena z javno-zasebnimi sredstvi namenjenimi za izgradnjo na območjih, kjer za to ni komercialnega interesa operaterjev.

Graf št. 3: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo storitve IP telefonije, po številu priključkov

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije	37,7	37,2	36,8	36,4	36,1	36,0
Telemach	24,3	24,5	24,8	25,3	27,2	27,8
T-2	17,1	17,1	17,2	17,2	17,4	17,6
Amis	9,8	9,9	9,9	9,9	9,6	9,4
Softnet	2,8	2,8	2,9	3,0	3,0	3,0
Detel Global	5,2	5,1	5,0	4,9	3,3	2,6
Teleing	1,2	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5
Tušmobil	1,1	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1
Ostali	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9

Vir: AKOS, september 2014

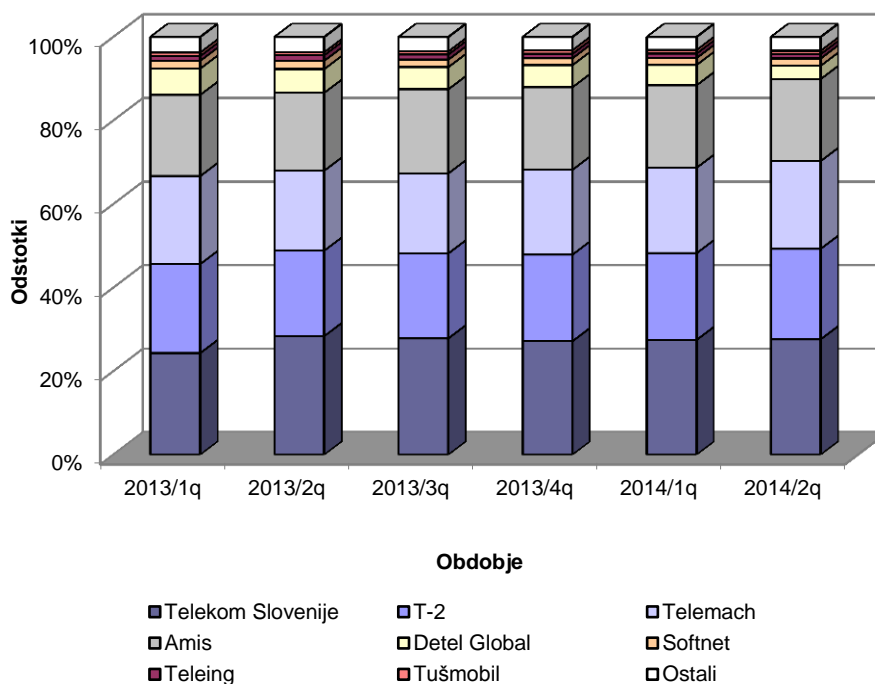
Tržni delež priključkov IP telefonije se je v drugem četrtletju 2014 najbolj zvečal družbi Telemach d.o.o., ki je poslovanje zaključila z drugim najvišjim tržnim deležem, in sicer 27,8%. Prav tako se je družbi zvečalo tudi število priključkov IP telefonije za 3,8%. Slednje je povezano med ostalim tudi s prevzemom družbe Elektro Turnšek d.o.o. s strani družbe Telemach d.o.o. in posledično s postopnim prehajanjem uporabnikov IP telefonije družbe Elektro Turnšek d.o.o. k družbi Telemach d.o.o. Najvišji 36,0% tržni delež ima še vedno družba Telekom Slovenije d.d., vendar je ta ves čas v upadanju. Neglede na to, se je družbi število priključkov IP telefonije v primerjavi z minulim četrtletjem zvečalo za 1,5%. S 17,6% tržnim deležem jima sledi družba T-2 d.o.o., ki je v primerjavi s predhodnim obdobjem dosegla nekoliko višji 17,6% tržni delež, saj se je zvečalo tudi njeno število priključkov IP telefonije za 2,4%. Tržni delež se je zmanjšal družbama Amis d.o.o. na 9,4% (prav tako tudi število priključkov IP telefonije za 0,4%) in Detel Global d.d. na 2,6% (prav tako tudi število priključkov IP telefonije za 17,4%). Nespremenjen tržni delež so ohranile družbe Softnet d.d. (3,0%, število priključkov IP telefonije se je zvečalo za 2,7%), Teleing d.o.o. (1,5%, število priključkov IP telefonije se

je zvečalo za 1,0%), Tušmobil d.o.o. (1,1%, število priključkov IP telefonije se je zvečalo za 1,4%) in skupina ostalih alternativnih operaterjev (0,9%, število priključkov IP telefonije se je zvečalo za 5,4%).

Vedno več rezidenčnih in poslovnih uporabnikov se odloča za prehode h konkurenčnim alternativnim operaterjem, ki uspešno gradijo svojo dostopovno infrastrukturo in tistim, ki v primeru, da nimajo svoje lastne infrastrukture, ponujajo IP telefonijo preko infrastrukture družbe Telekom Slovenije d.d., ki jim je dostopna na podlagi storitev reguliranih medoperaterskih trgov. Vsem operaterjem je omogočeno, da storitev IP telefonije ponujajo tudi na odprtih širokopasovnih omrežjih, ki so bila zgrajena z javno-zasebnimi sredstvi namenjenimi za izgradnjo na območjih, kjer za to ni komercialnega interesa operaterjev. Obenem pa se dogaja tudi konsolidacija kabelskih operaterjev, ki med ostalim prav tako vsakokratno prispevajo k zvišanju tržnega deleža vodilnega kabelskega operaterja.

Graf št. 4: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo storitve IP telefonije, po govornem prometu

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije	24,4	28,4	27,9	27,2	27,5	27,7
T-2	21,3	20,5	20,3	20,7	20,8	21,7
Telemach	21,1	19,1	19,1	20,3	20,4	21,0
Amis	19,4	18,6	20,1	19,8	19,8	19,6
Detel Global	6,3	5,7	5,3	5,3	4,9	3,2
Softnet	1,9	2,0	1,8	1,6	1,7	1,7
Teleing	1,1	1,3	1,2	1,1	1,1	1,1
Tušmobil	0,8	0,7	0,7	0,9	0,9	0,8
Ostali	3,7	3,6	3,4	3,1	3,1	3,3

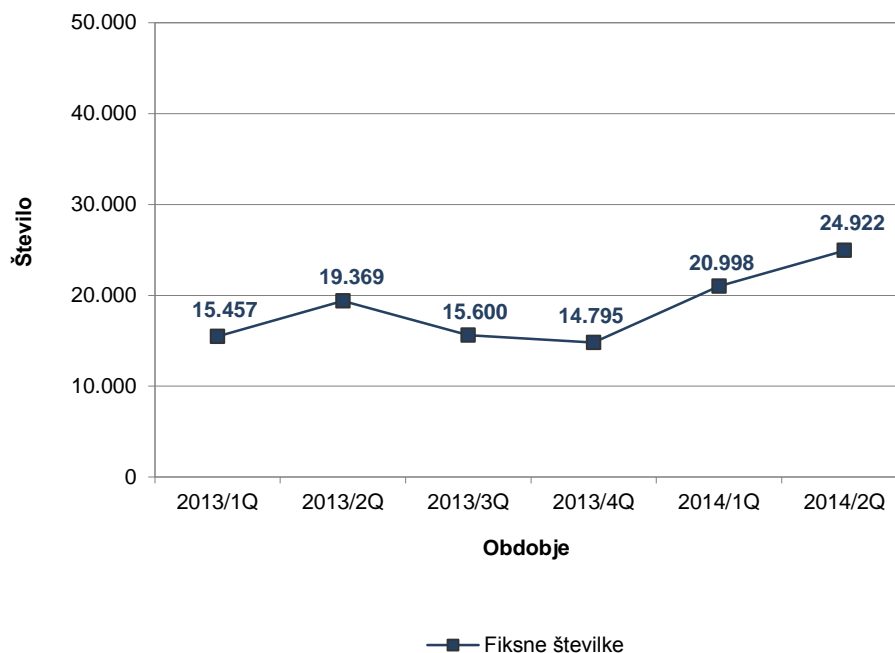
Vir: AKOS, september 2014

Družba Telekom Slovenije d.d. je s 27,7% tržnim deležem po govornem prometu IP telefonije še vedno na vodilnem položaju, vendar sta se ji družbi T-2 d.o.o. z 21,7% tržnim deležem in Telemach d.o.o. z 21,0% tržnim deležem še bolj približali. Vsem trem družbam se je tržni delež v primerjavi s predhodnim četrtletjem zvečal. Sledi jim družba Amis d.o.o., kateri se je tržni delež v primerjavi z minulim obdobjem zmanjšal na 19,6%. Tržni delež se je zvečal še skupini ostalih alternativnih operaterjev na 3,3%, medtem ko je družbama Softnet (1,7%) in Teleing (1,1%) tržni delež ostal nespremenjen. Padec tržnega deleža sta zabeležili še družba Detel Global d.d. na 3,2% in družba Tušmobil d.o.o. na 0,8%.

Glede na kazalce iz poročila Digitalne agende za Evropo, ki ga je pripravila Evropska komisija, se Slovenija po tržnem deležu operaterjev, ki ponujajo storitve IP telefonije, po ustvarjenem govornem prometu za leto 2012 uvršča na tretje mesto med državami članicami EU.

Graf 5: Število prenosov fiksnih telefonskih števil k operaterjem

Vir: poročilo upravljalca CBP na dan 22.7.2014

Eden od pomembnih dejavnikov konkurence na trgu je prenosljivost števil, ki uporabnikom omogoča lažje prehanje med operaterji. Slovenija je prenosljivost mobilnih telefonskih števil uvedla s takrat veljavnim Zakonom o elektronskih komunikacijah 1. januarja 2006, prenosljivost fiksnih števil pa 10. maja 2006. Operaterji so pri prenašanju števil dolžni za medsebojno izmenjavo informacij o prenesenih številkah uporabljati centralno bazo podatkov (CBP), ki beleži vse faze prenosa števil. V poročilu upravljalca centralne baze podatkov (družba Avtenta.si, d.o.o. v sodelovanju z družbo Teletech, d.o.o.) je zbranih nekaj statističnih podatkov in opis aktivnosti, ki jih izvaja.¹⁸

¹⁸ <http://www.akos-rs.si/ze-milijon-prenosov-v-casu-od-uedbe-prenosljivosti-telefonskih-stevilk-v-sloveniji>

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

V grafu št. 5 je prikazano število prenosov fiksnih telefonskih števil (transakcij) k operaterjem v opazovanem obdobju, pri čemer so upoštevane vse transakcije (k drugim operaterjem in nazaj k prvotnemu operaterju). Tako je bilo po podatkih upravljavca centralne baze na dan 22.7.2014 v drugem četrtletju 2014 prenesenih 24.922 fiksnih števil, od tega 59 števil storitev z dodano vrednostjo oz. od uvedbe prenosljivosti skupaj 498.694 fiksnih števil in od tega 679 števil storitev z dodano vrednostjo.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

2. Trg mobilne telefonije

V današnjem času želi biti večina ljudi ves čas dosegljiva bodisi zaradi poslovnih, bodisi zaradi osebnih razlogov. Klici na fiksni telefon zagotavljajo manjšo verjetnost dosega klicanega, saj so fiksni telefonski priključki vezani na določeno lokacijo, medtem ko je prednost uporabe mobilnih telefonov prav v tem, da omogočajo dosegljivost skoraj kjerkoli. Verjetnost, da bomo kot kličoči dosegli klicanega je ob klicu na mobilni telefon praviloma večja. Fiksna telefonija te mobilnosti ne nudi.

Z mobilnimi telefoni je komuniciranje enostavnejše in povsem neodvisno od fiksnega telefonskega omrežja, kar povečuje učinkovitost posameznika v poslovnem in zasebnem življenju. Slednje je zaradi hitrega tempa življenja zelo pomembno.

Današnji način življenja vse bolj pogojuje našo odvisnost od mobilnih telefonov. Mnogi si življenja brez mobilnih telefonov in njihovih pripomočkov zelo težko predstavljajo. Tako gospodinjstva kot tudi končni uporabniki imajo v večini primerov več kot en mobilni telefon. Ponudba storitev, namenjenih uporabnikom mobilne telefonije, je zelo raznolika, saj vključuje govorne storitve, podatkovne storitve in sporočilne storitve (SMS, MMS storitve). Med uporabniki so najbolj razširjene govorne storitve (klepeti, predali, govorni portali). Med podatkovne storitve uvrščamo predvsem dostop do interneta, prenos datotek in uporabo storitev WAP (Wireless Application Protocol). Za mnoge med nami je zelo priročno pošiljanje in branje elektronske pošte za službene in zasebne namene. Na voljo so tudi druge zanimive storitve na spletu kot so mobilno nakupovanje, rezervacije, kino sporedi, novice itd. Med mlajšimi uporabniki pa se je razširil skrajšan način pisanja SMS sporočil.

Končni uporabniki mobilne telefonije pa že dolgo niso več zadovoljni samo z govornimi in sporočilnimi storitvami. Njihove potrebe so vedno večje. Povprašujejo po različnih drugih storitvah, med katerimi je na prvem mestu dostop do interneta. Posledica tega je, da je mobilna telefonija prevzela vodilno vlogo pri uvajanju novih storitev.

Vse več uporabnikov uporablja mobilne telefone zaradi možnosti fotografiranja, predvajanja glasbe, pošiljanja in sprejemanja elektronske pošte, brskanja po spletu, uporabe različnih aplikacij ipd. in ne samo zaradi osnovne funkcije telefoniranja. Med njimi je vse več zaposlenih in mladine, katerim so tovrstne storitve nepogrešljive, zlasti mobilni internet, ki jim ves čas nudi dostop do potrebnih informacij in seveda dostopnost kjerkoli se nahajajo. Tako se dogaja, da tisti posamezniki, ki še pred kratkim niso imeli mobilnega telefona, brez njega ne morejo več. Mobilni operaterji se tako trudijo ponuditi svojim končnim uporabnikom čimveč zanimivih aplikacij.

Nadgradnje mobilnih omrežij končnim uporabnikom omogočajo hitrejšo in bolj učinkovito pošiljanje in sprejemanje elektronske pošte z velikimi priponkami, nalaganje dokumentov, prenos programov, iger, filmov, glasbe ipd., brskanje po spletu, ogled multimedijskih vsebin, internetne televizije itd., kar ima za skupni imenovalec končnim uporabnikom zagotoviti oz. vzdrževati nivo kakovosti storitev in ponuditi nove naprednejše storitve.

Trg mobilne telefonije je specifičen, saj se gostovanje v omrežjih Evropske unije regulira z Uredbo o gostovanju v javnih mobilnih komunikacijskih omrežjih v Evropski uniji, ki se nanaša na cene klicev, SMS in MMS storitve, prenos podatkov, zaščitne mehanizme pred preveliko porabo ipd.

AKOS

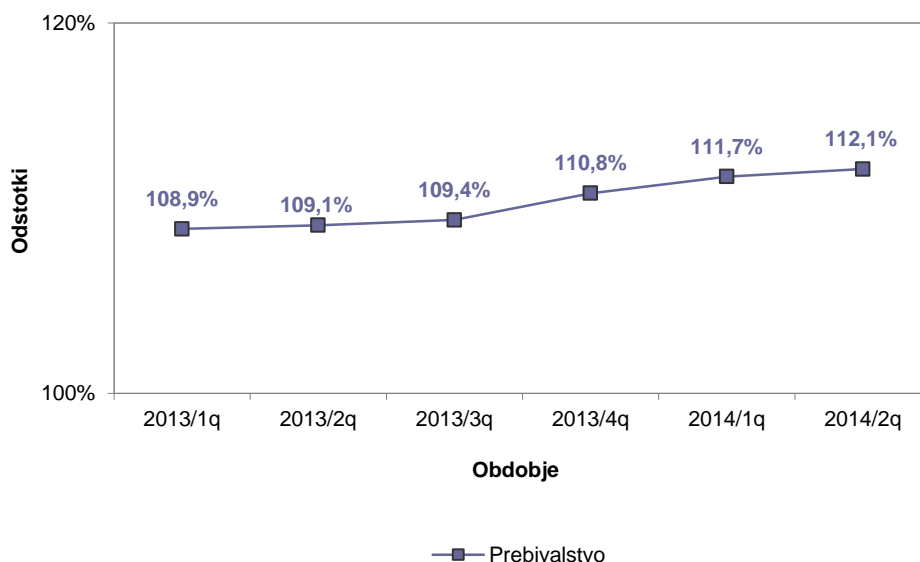
AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Družba Si.mobil d.d. bo s hitrim brezžičnim omrežjem v naslednjih treh letih pokrila večino od 300 območij s slabo pokritostjo oz. t.i. belih lis. Prvo je medtem že pokrila, in sicer območje okoli Ljutomera, ki je postalo prva pokrita bela lisa v Evropi na osnovi tehnologije LTE. V ta namen bo družba podvojila vlaganja v izgradnjo kapacitet ter zgradila preko 120 novih baznih postaj. Minimalne obveznosti pokrivanja družbi nalagajo pravila dražbe radijskih frekvenc, ki sta se je udeležili tudi družbi Telekom Slovenije d.d. in Tušmobil d.o.o. Družba je na dražbi pridobila prav tako še frekvence s posebno obveznostjo pokrivanja, na katere je vezana obveznost pokrivanja vsaj 95% prebivalcev Slovenije s pasovno širino najmanj 10 Mbit/s v najkasneje treh letih ter pokrivanje 225 od 300 območij belih lis. Družba letos načrtuje, da bodo s tehnologijo LTE uspeli pokriti 75% prebivalstva.¹⁹

Družba Telekom Slovenije d.d. je v tem obdobju z mobilnim omrežjem četrte generacije (LTE) pokrila že stoti slovenski kraj. Hkrati je tudi prva v svojem mobilnem omrežju vzpostavila prvi dve bazni postaji LTE/4G v frekvenčnem pasu 800 MHz. V družbi načrtujejo, da bodo do konca letošnjega leta z mobilnim omrežjem LTE pokrili preko 70% prebivalcev. Trenutno je njihova pokritost okoli 60%.

Družba Telekom Slovenije d.d. je svojim naročnikom ponudila dostop do spletne glasbene storitve Deezer, ki vključuje več kot 30 milijonov skladb tujih in domačih izvajalcev. Storitve omogoča poslušanje glasbe na mobilnih napravah, računalnikih in v okviru televizijske storitve Siol TV.

Graf št. 6: Penetracija aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo

Vir: AKOS, september 2014

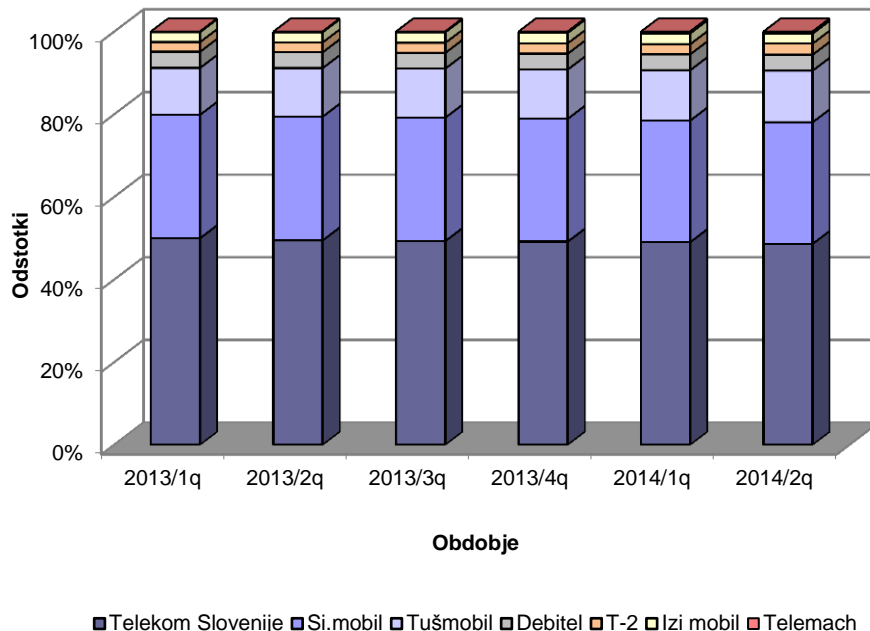
Trend rasti penetracije aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo²⁰ se nadaljuje tudi v drugo četrtletje 2014, saj znaša 112,1%, kar je v primerjavi s predhodnim četrtletjem več za 0,4% točke.

¹⁹ Vir: Navedbe tiskanih medijev april – junij 2014

²⁰ Agencija meri penetracijo aktivnih mobilnih uporabnikov. To so uporabniki, ki imajo kot naročniki veljavno pogodbo in so kot predplačniki vsaj enkrat v zadnjih treh mesecih opravili ali prejeli klic, poslali SMS ali MMS sporočilo oz. uporabljali podatkovne storitve. Penetracija aktivnih mobilnih uporabnikov je izračunana kot število rezidenčnih in poslovnih uporabnikov, ki imajo kot naročniki veljavno pogodbo in so

Graf št. 7: Deleži aktivnih uporabnikov mobilne telefonije po operaterjih

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije	50,0	49,5	49,3	49,2	49,1	48,7
Si.mobil	29,9	29,9	29,9	29,7	29,4	29,4
Tušmobil	11,4	11,8	11,9	11,9	12,2	12,5
Debitel	3,9	3,8	3,8	3,8	3,8	3,9
T-2	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5	2,7
Izi mobil	2,4	2,5	2,6	2,5	2,6	2,4
Telemach	0,1	0,1	0,1	0,2	0,4	0,4

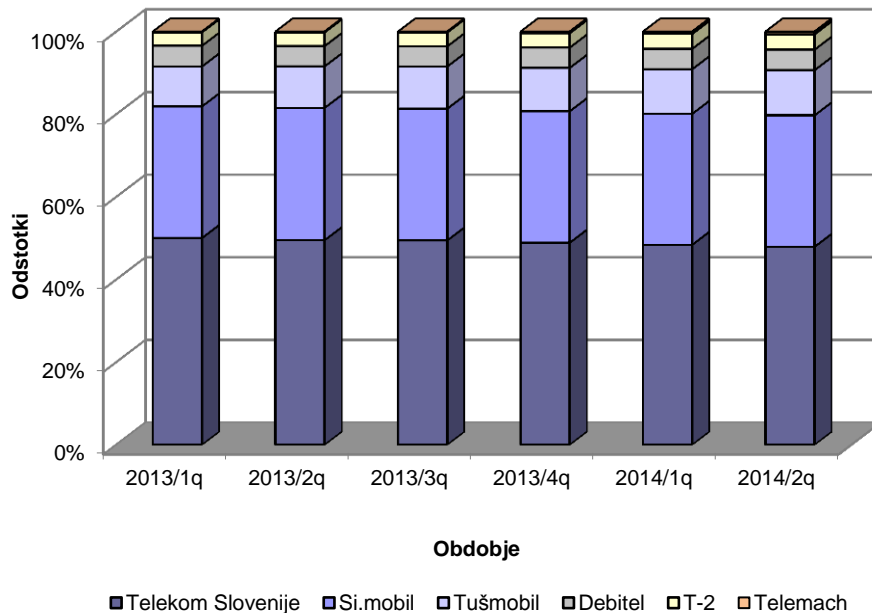
Vir: AKOS, september 2014

Družba Telekom Slovenije d.d. je tudi konec opazovanega četrletja zabeležila padec tržnega deleža aktivnih uporabnikov mobilne telefonije, saj se je njihovo število zmanjšalo za 0,5%. Poslovanje je zaključila z 48,7% tržnim deležem. Glede na minulo četrletje je tržni delež družbe Si.mobil d.d. (29,4%) ostal nespremenjen, vendar se je število aktivnih uporabnikov družbe zvečalo za 0,3%. Tržni delež je ostal nespremenjen tudi pri družbi Telemach d.o.o. (0,4%), ki pa je število aktivnih uporabnikov zvišala za 17,2%. Tržni delež se je zvečal družbam Tušmobil d.o.o. na 12,5% (število aktivnih uporabnikov za 2,9%), Debitel d.d. na 3,9% (število aktivnih uporabnikov za 1,1%), in T-2 d.o.o. na 2,7% (število aktivnih uporabnikov za 10,2%). Družba Izi mobil d.d. je konec opazovanega obdobja zabeležila padec tržnega deleža aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na 2,4%, saj se je njihovo število zmanjšalo za 7,9%.

kot predplačniki vsaj enkrat v zadnjih treh mesecih opravili ali prejeli klic, poslali SMS ali MMS sporočilo oz. uporabljali podatkovne storitve, na število prebivalcev v Republiki Sloveniji. Agencija za izračun stopnje penetracije poleg omenjenih podatkov upošteva vsakokratne podatke števila prebivalstva, kot jih poroča Statistični urad Republike Slovenije.

Graf št. 8: Deleži naročnikov po operaterjih

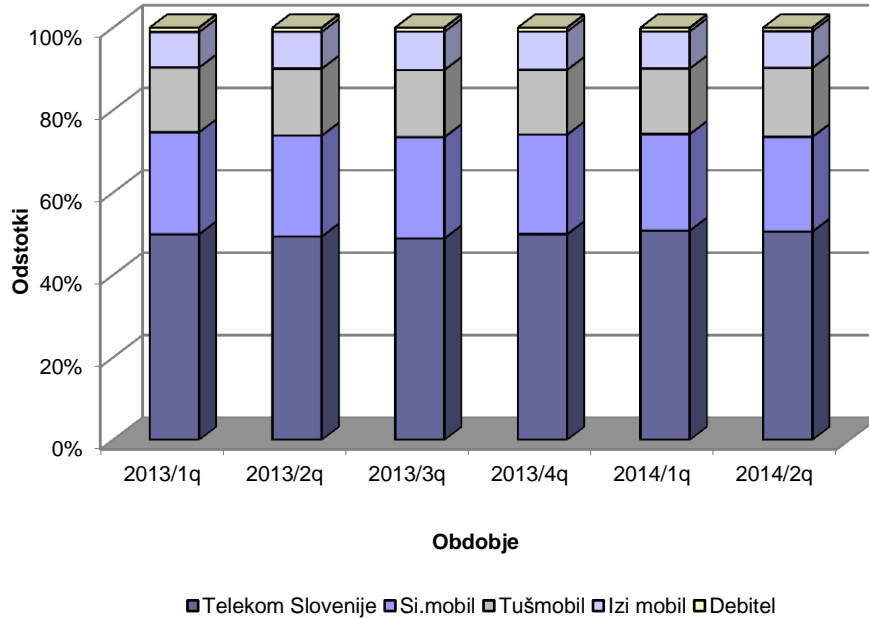
	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije	50,1	49,6	49,5	49,0	48,4	48,0
Si.mobil	31,9	32,0	31,9	31,8	31,7	31,8
Tušmobil	9,7	10,1	10,2	10,5	10,8	10,9
Debitel	5,0	4,9	4,9	4,9	4,9	5,0
T-2	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6	3,7
Telemach	0,1	0,1	0,2	0,3	0,5	0,6

Vir: AKOS, september 2014

Padec števila naročnikov mobilne telefonije je zabeležila le družba Telekom Slovenije d.d., in sicer za 0,2%. Kljub temu ima družba konec drugega četrtnetja 2014 še vedno najvišji tržni delež naročnikov mobilne telefonije (48,0%), ki se ves čas postopoma znižuje. Sledi ji družba Si.mobil d.d., kateri se je tržni delež po celem letu upadanja, konec opazovanega četrtnetja zvečal na 31,8%, medtem ko se je število njenih naročnikov mobilne telefonije zvečalo za 1,1%. Zvečanje tržnega deleža za 0,1% točke so zabeležile vse ostale družbe, in sicer družba Tušmobil d.o.o. na 10,9% (število naročnikov se je zvečalo za 2,0%), Debitel d.d. na 5,0% (število naročnikov se je zvečalo za 1,4%), T-2 d.o.o. na 3,7% (število naročnikov se je zvečalo za 3,7%) in Telemach d.o.o. na 0,6% (število naročnikov se je zvečalo za 17,2%).

Graf št. 9: Deleži predplačnikov po operaterjih

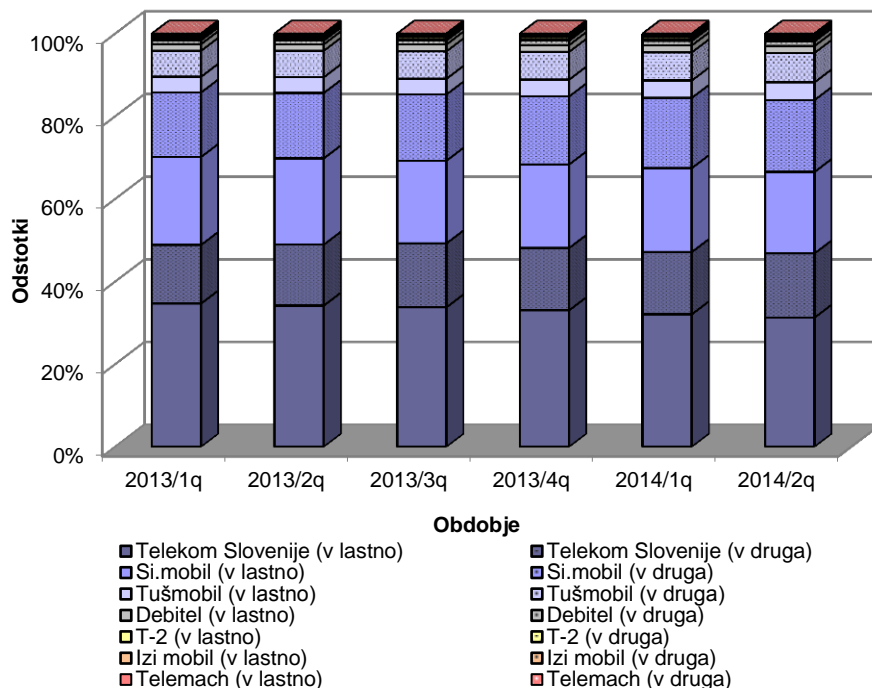
	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije	49,9	49,4	48,9	49,9	50,8	50,6
Si.mobil	24,8	24,5	24,6	24,1	23,4	23,0
Tušmobil	15,7	16,2	16,3	15,7	15,9	16,7
Izi mobil	8,6	8,9	9,3	9,3	9,0	8,9
Debitel	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9

Vir: AKOS, september 2014

Število predplačnikov se je v primerjavi s predhodnim četrtletjem zvečalo le družbi Tušmobil d.o.o., medtem ko se je vsem preostalim družbam zmanjšalo. Tržni delež predplačnikov družbe Telekom Slovenije d.d. se je v drugem četrtletju 2014 zmanjšal na 50,6%, medtem ko se je število predplačnikov zmanjšalo za 1,1%. Prav tako se je zmanjšal tudi tržni delež družbe Si.mobil d.d., in sicer na 23,0% (število predplačnikov se je zmanjšalo za 2,6%) ter družbe IZI mobil d.d. na 8,9% (število predplačnikov se je zmanjšalo za 2,2%). Družba Debitel d.d. je ohranila enak tržni delež (0,9%) kot četrtletje poprej, medtem ko se je število njenih predplačnikov zmanjšalo za 3,3%. Zvečanje tržnega deleža na 16,7% je zabeležila družba Tušmobil d.o.o., kateri se je število predplačnikov zvečalo za 4,5%.

Graf št. 10: Tržni deleži posredovanega govornega prometa po operaterjih

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije (v lastno)	34,7	34,2	33,8	33,1	32,1	31,3
Telekom Slovenije (v druga)	14,2	14,8	15,5	15,1	15,1	15,6
Si.mobil (v lastno)	21,3	20,9	20,0	20,2	20,3	19,7
Si.mobil (v druga)	15,6	15,8	16,0	16,5	17,0	17,4
Tušmobil (v lastno)	3,8	3,8	3,8	4,1	4,2	4,3
Tušmobil (v druga)	6,3	6,4	6,6	6,7	6,8	7,1
Debitel (v lastno)	1,6	1,6	1,7	1,6	1,7	1,7
Debitel (v druga)	0,9	0,9	0,9	1,1	1,1	1,1
T-2 (v lastno)	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
T-2 (v druga)	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Izi mobil (v lastno)	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
Izi mobil (v druga)	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Telemach (v lastno)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Telemach (v druga)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3

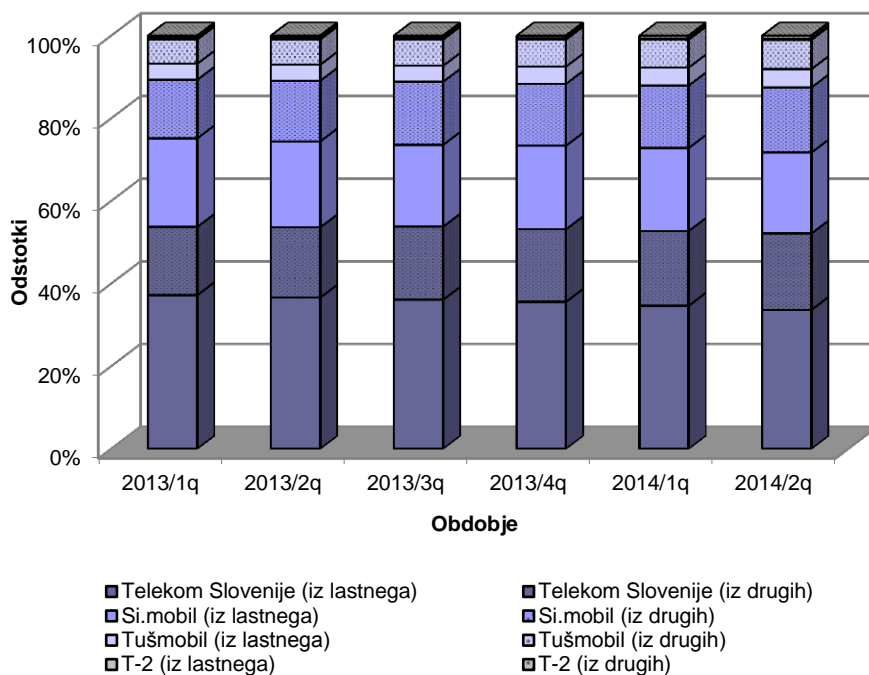
Vir: AKOS, september 2014

Konec opazovanega četrletja 2014 je družba Telekom Slovenije d.d. zabeležila 31,3% tržni delež vseh odhodnih klicev opravljenih znotraj lastnega omrežja, kateri konstantno upada. Tržni delež odhodnih klicev, ki so jih opravili končni uporabniki te družbe v druga omrežja, pa se je v primerjavi s predhodnim četrletjem zvečal na 15,6%. Podobno stanje je zabeležila tudi družba Si.mobil d.d. in zaključila poslovanje z 19,7% tržnim deležem odhodnih klicev opravljenih znotraj lastnega omrežja, ki je nižji v primerjavi s predhodnim četrletjem ter višjim 17,4% tržnim deležem odhodnih klicev v druga omrežja. Tržna deleža odhodnih klicev opravljenih znotraj lastnega omrežja in v druga omrežja družbe Tušmobil d.o.o. sta se konec opazovanega četrletja zvečala. Tržni delež odhodnih klicev opravljenih znotraj lastnega omrežja znaša 4,3%, medtem ko znaša tržni delež odhodnih klicev v druga omrežja 7,1%. Družbam Debitel d.d., T-2 d.o.o. in Izi mobil d.d. se tržni deleži odhodnih klicev v lastna in v druga omrežja niso spremenili. Družba Telemach d.o.o. pa je zabeležila nespremenjen

(0,1%) tržni delež odhodnih klicev znotraj lastnega omrežja in višji tržni delež (0,3%) odhodnih klicev v druga omrežja.

Graf št. 11: Tržni deleži zaključenega govornega prometa po operaterjih

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije (iz lastnega)	37,2	36,6	36,1	35,6	34,7	33,7
Telekom Slovenije (iz drugih)	16,5	17,0	17,7	17,6	18,1	18,5
Si.mobil (iz lastnega)	21,4	20,8	19,8	20,2	20,1	19,6
Si.mobil (iz drugih)	14,2	14,7	15,3	15,0	15,1	15,8
Tušmobil (iz lastnega)	3,9	3,9	3,9	4,2	4,4	4,4
Tušmobil (iz drugih)	5,9	6,1	6,4	6,5	6,7	7,1
T-2 (iz lastnega)	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
T-2 (iz drugih)	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7

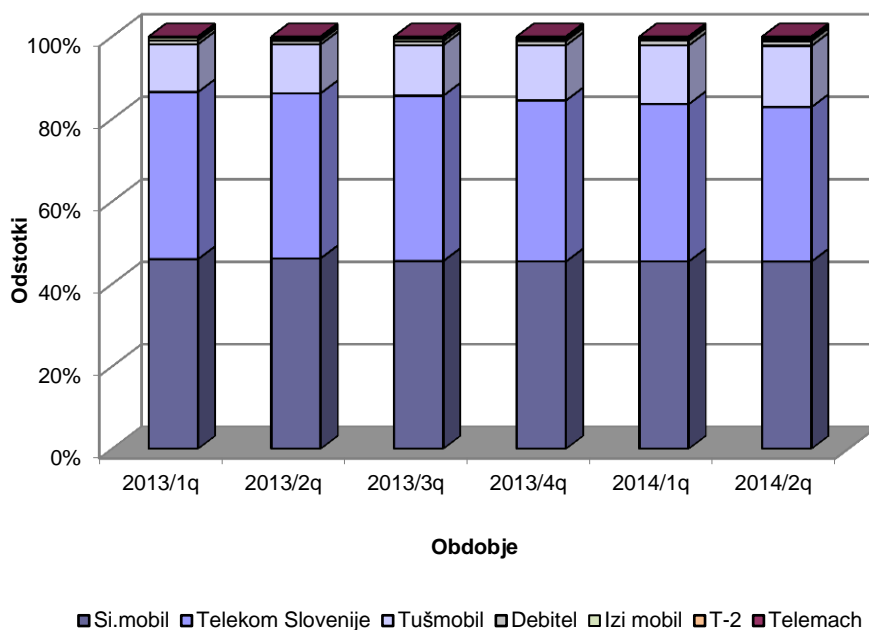
Vir: AKOS, september 2014

Tržni delež vseh minut zaključenih klicev iz lastnega omrežja družbe Telekom Slovenije d.d. je znašal 33,7%. Še vedno največji tržni delež družbe konstantno upada, medtem ko se je tržni delež minut zaključenih klicev iz drugih omrežij zvečal na 18,5%. Podobno gibanje deležev v tem četrtletju je zaslediti tudi pri družbi Si.mobil d.d. Tržni delež vseh minut zaključenih klicev iz lastnega omrežja je manjši in znaša 19,6%, medtem ko je tržni delež minut zaključenih klicev iz drugih omrežij višji in znaša 15,8%. Družbi Tušmobil d.o.o. (4,4%) in T-2 d.o.o. (0,3%) sta ohranili nespremenjen tržni delež vseh minut zaključenih klicev iz lastnega omrežja. Obema pa se je zvečal tržni delež minut zaključenih klicev iz drugih omrežij, in sicer družbi Tušmobil d.o.o. na 7,1% ter družbi T-2 d.o.o. na 0,7%.

Ker se SMS sporočila vse bolj pogosto uporabljajo za neposredno trženjsko komuniciranje preko mobilnega telefona, je v prihodnje za pričakovati nadaljnji trend zviševanja števila SMS sporočil. Med ponudniki storitev je mobilno trženje vse bolj zanimivo, ker omogoča osebno trženje na mobilnem telefonu, ki ga ima uporabnik praviloma ves čas pri sebi.

Graf št. 12: Tržni deleži poslanih SMS sporočil po operaterjih

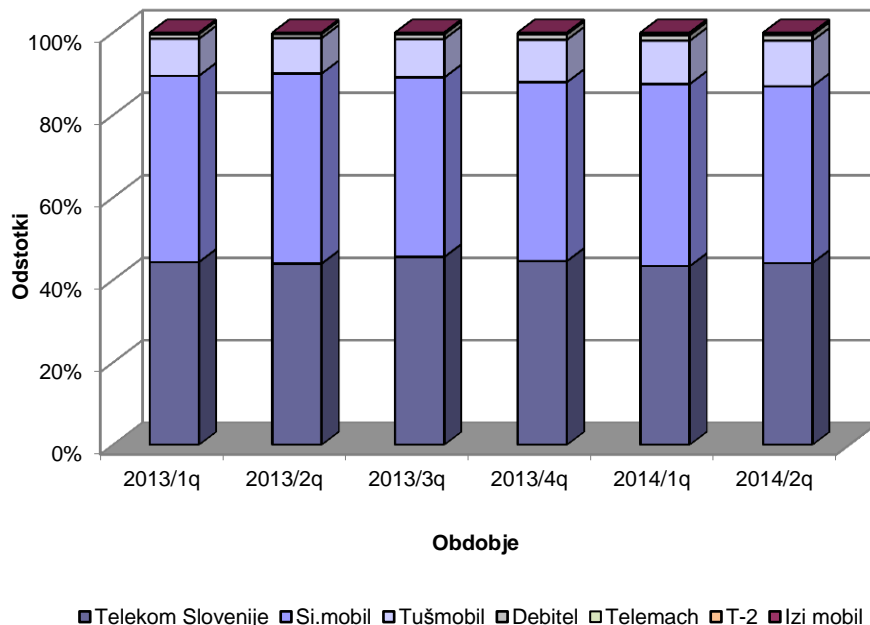
	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Si.mobil	46,1	46,2	45,6	45,5	45,5	45,4
Telekom Slovenije	40,5	40,0	40,1	39,1	38,1	37,5
Tušmobil	11,6	11,8	12,3	13,3	14,2	14,9
Debitel	0,9	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2
Izi mobil	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,5
T-2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4
Telemach	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2

Vir: AKOS, september 2014

Najvišji tržni delež poslanih SMS sporočil ima s 45,4% družba Si.mobil d.d., vendar se je v primerjavi s predhodnim četrtletjem zmanjšal, saj se je zmanjšalo tudi število poslanih SMS sporočil za 0,1%. V opazovanem četrtletju so tudi uporabniki družbe Telekom Slovenije d.d. poslali za 1,8% manj SMS sporočil. Družba je poslovanje zaključila s 37,5% tržnim deležem. Višji tržni delež glede na predhodno obdobje so zabeležile družbe Tušmobil d.o.o. (14,9%), T-2 d.o.o. (0,4%) in Telemach d.o.o. (0,2%). Družbi Tušmobil d.o.o. se je število poslanih SMS sporočil zvečalo za 4,4%, družbi T-2 d.o.o. za 19,7% in družbi Telemach d.o.o. za 27,7%. Družbi Debitel d.d. in Izi mobil d.d. sta obdržali nespremenjen tržni delež s to razliko, da se je število poslanih SMS sporočil družbi Debitel d.d. zvečalo za 0,5%, medtem ko se je število poslanih SMS sporočil družbe Izi mobil d.d. zmanjšalo za 4,0%.

Graf št. 13: Tržni deleži poslanih MMS sporočil po operaterjih

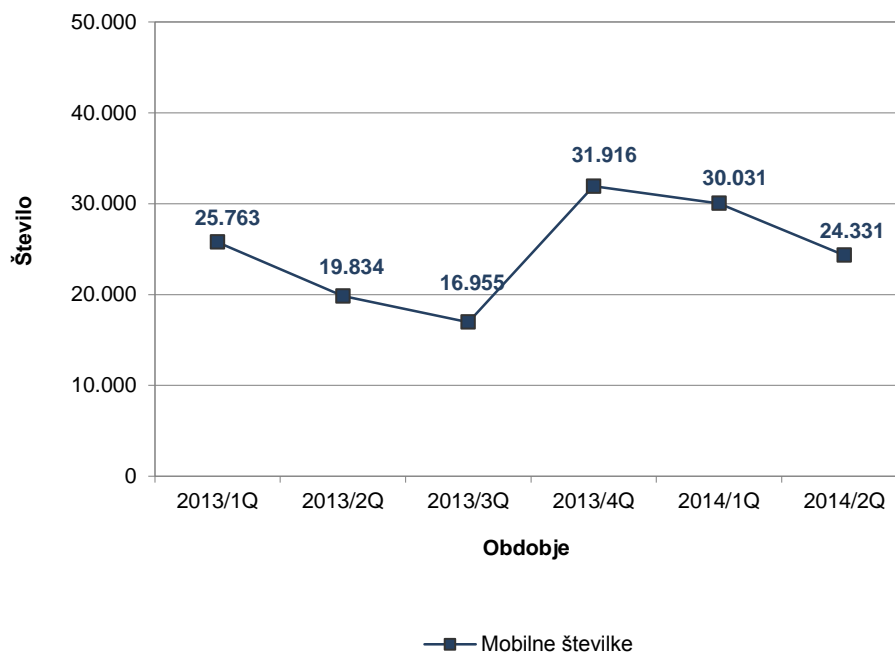
	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije	44,4	44,0	45,6	44,6	43,4	44,1
Si.mobil	45,2	46,1	43,5	43,4	44,2	42,9
Tušmobil	9,0	8,6	9,3	10,3	10,5	11,0
Debitel	1,1	1,0	1,2	1,3	1,4	1,4
Telemach	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2
T-2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2
Izi mobil	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1

Vir: AKOS, september 2014

Tržni deleži poslanih MMS sporočil družbe Telekom Slovenije d.d. skozi četrletja nihajo. Družba je opazovano četrletje zaključila s 44,1% tržnim deležem. V primerjavi s preteklim četrletjem se je ta zvečal, saj se je zvečalo tudi število poslanih MMS sporočil za 5,0%. Prav tako se je zvečal tržni delež poslanih MMS sporočil tudi družbi Tušmobil d.o.o. na 11,0%, katere uporabniki so poslali za 8,2% več MMS sporočil glede na preteklo četrletje. Z nespremenjenim tržnim deležem so poslovanje zaključile družbe Debitel d.d. (1,4%), Telemach d.o.o. (0,2%) in Izi mobil d.d. (0,1%). Število poslanih MMS sporočil se je družbi Debitel d.d. zvečalo za 4,7% in družbi Telemach d.o.o. za 19,1%, medtem ko se je družbi Izi mobil d.d. za 3,8%. Z manjšim tržnim deležem sta poslovanje zaključili družbi Si.mobil d.d., katere število poslanih MMS sporočil se je zvečalo za 0,2% in družba T-2 d.o.o. (0,2%), katere število poslanih MMS sporočil se je zmanjšalo za 11,0%. Tržni deleži operaterjev so se za pretekla četrletja spremenila zaradi napačnega poročanja družbe T-2 d.o.o.

Graf. 14: Število prenosov mobilnih telefonskih števil k operaterjem

Vir: poročilo upravljavca CBP na dan 22.7.2014

Kot je bilo omenjeno že v sklopu fiksne telefonije, je eden od pomembnih dejavnikov konkurence na trgu tudi prenosljivost števil, ki uporabnikom omogoča lažje prehajanje med operaterji. Slovenija je prenosljivost mobilnih telefonskih števil uvedla s takrat veljavnim Zakonom o elektronskih komunikacijah 1. januarja 2006, prenosljivost fiksnih števil pa 10. maja 2006. Operaterji so pri prenašanju števil dolžni za medsebojno izmenjavo informacij o prenesenih številkah uporabljati centralno bazo podatkov (CBP), ki beleži vse faze prenosa števil. V poročilu upravljavca centralne baze podatkov (družba Avtenta.si, d.o.o. v sodelovanju z družbo Teletech, d.o.o.) je zbranih nekaj statističnih podatkov in opis aktivnosti, ki jih izvaja.²¹

V zgornjem grafu je prikazano število prenosov mobilnih telefonskih števil (transakcij) k operaterjem v opazovanem obdobju, pri čemer so upoštewane vse transakcije (k drugim operaterjem in nazaj k prvotnemu operaterju). Tako je bilo po podatkih upravljavca centralne baze na dan 22.7.2014 v drugem četrtletju 2014 prenesenih 24.331 mobilnih števil oz. od uvedbe prenosljivosti skupaj 580.073 mobilnih števil.

²¹ <http://www.akos-rs.si/ze-milijon-prenosov-v-casu-od-uedbe-prenosljivosti-telefonskih-stevilk-v-sloveniji>

3. Širokopasovni dostop do interneta

Širokopasovni dostop do interneta je v današnjem času ena najpomembnejših elektronskih komunikacijskih storitev, po kateri povprašujejo končni uporabniki, saj je nepogrešljivi vir informacij, sredstvo za komuniciranje in tudi vir zabave. Internet je koristen pripomoček tako doma kot v službi. Prek njega je mogoče prenašati filme in glasbo, igrati igre, poslušati radio, telefonirati, gledati televizijo, se pogovarjati prek videokonference itd. Ponudniki širokopasovnega dostopa do interneta v paketih ponujajo različne brezplačne ali plačljive storitve kot so elektronska pošta, protivirusni programi, prostor na strežniku za spletne strani, navidezna zasebna omrežja (VPN - Virtual Private Network), statični IP ipd. Internet uporablja že skoraj vsakdo in pri tem ni več pomembna starost končnega uporabnika.

Končni uporabniki iščejo vedno hitrejšo in zanesljivejšo povezavo, kar prispeva k vedno bolj raznoliki izbiri načinov dostopa do interneta, kar pa je odvisno od namena uporabe interneta. Slednji se med seboj razlikujejo po dosegu, hitrosti in načinu prenosa. V Sloveniji so storitve širokopasovnega dostopa dostopne preko bakrenega omrežja, kableskega koaksialnega omrežja, fiksnega brezžičnega omrežja, mobilnega brezžičnega omrežja, zakupljenih vodov in optičnega omrežja. Vse bolj se uveljavljajo brezžične tehnologije, predvsem mobilne, saj se pojavljajo vedno boljši standardi, ki omogočajo vedno večje prenosne hitrosti.

Z razvojem interneta in brezžičnega dostopa do interneta se je začelo obdobje razvoja računalništva v oblaku. Vsi večji ponudniki digitalnih vsebin gradijo večje podatkovne centre, kjer imajo namen skladiščiti ponudbo filmov, nadaljevanj, glasbe itd. Končni uporabniki pa bodo imeli na voljo tudi nekaj gigabajtov prostora, kamor si bodo lahko naložili svoje vsebine in datoteke. Prednost računalništva v oblaku je v tem, da bodo končnemu uporabniku postale vsebine dostopne kjer koli in ne samo na trdem disku domačega računalnika.

Razširjenost širokopasovnega dostopa je eden glavnih kazalcev razvitosti trga elektronskih komunikacij.

Ker se tudi Evropska komisija zaveda pomembnosti razvoja družbe, še posebej na področju elektronskih komunikacij, je 19.5.2010 v okviru strategije Evropa 2020 sprejela ambiciozno evropsko digitalno agendo, v kateri je določila vrsto ukrepov za spodbujanje digitalnega gospodarstva, pospeševanje prehoda na okolje visokih hitrosti in okrepitev enotnega spletnega trga. Te ukrepe morajo spremljati tudi enotni regulativni pristopi in učinkovito izvajanje regulativnih ukrepov. Izvajanje slednje naj bi močno prispevalo h gospodarski rasti Evropske unije, koristi digitalne dobe pa naj bi uživala celotna družba. Države članice unije so slednjo potrdile 31.5.2010. Agenda določa sedem prednostnih področij ukrepanja:

- ☞ vzpostavitev enotnega digitalnega trga;
- ☞ izboljšanje določanja standardov na področju informacijske in komunikacijske tehnologije (v nadaljevanju: IKT) in interoperabilnosti;
- ☞ povečanje zaupanja v internet in okrepitev internetne varnosti;
- ☞ občutno povečanje hitrosti spletnega dostopa;
- ☞ spodbujanje raziskav in naložb na področju najsodobnejših IKT;
- ☞ širjenje digitalne pismenosti, znanj in vključevanja ter uporaba IKT za odziv na družbene izzive, kot so podnebne spremembe in staranje prebivalstva.

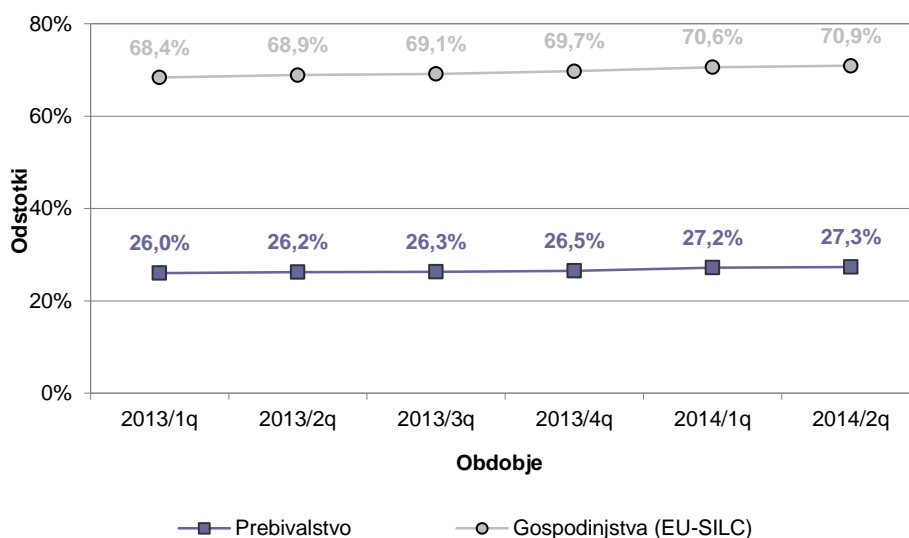

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Agenda naj bi npr. prispevala k poenostavitvi elektronskega plačevanja in izdajanja računov ter močno spodbudila uporabo telemedicine in energetske učinkovitih tehnologij razsvetljave. Komisija v digitalni agendi predlaga 100 nadaljnjih ukrepov (od tega 31 zakonodajnih) na naštetih področjih.

Graf št. 15: Penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa²²

Vir: AKOS, september 2014

Trend rasti penetracije fiksnega širokopasovnega dostopa glede na prebivalstvo in gospodinjstvo se nadaljuje tudi v drugem četrtletju 2014. Penetracije fiksnega širokopasovnega dostopa glede na prebivalstvo znaša 27,3%, medtem ko penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa glede na gospodinjstva znaša 70,9%.

Kot smo omenili v Poročilu o razvoju trga elektronskih komunikacij za četrto četrtletje 2013 agencija še naprej spremljala tudi penetracijo širokopasovnega dostopa do interneta, in sicer je ta glede na prebivalstvo konec opazovanega četrtletja znašala 26,5%, medtem ko je glede na gospodinjstva znašala 68,7%. Penetracija širokopasovnega dostopa do interneta je nižja od penetracije fiksnega širokopasovnega dostopa, saj se pri izračunu upoštevajo samo fiksni priključki širokopasovnega dostopa do interneta, medtem ko se penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa izračuna na osnovi vseh širokopasovnih priključkov (poleg priključkov širokopasovnega dostopa do interneta tudi posameznih širokopasovnih priključkov IP telefonije in posameznih širokopasovnih priključkov IPTV).

Do tretjega četrtletja 2012 je agencija računala penetracijo na podlagi širokopasovnih priključkov dostopa do interneta. Z letom 2012 je Evropska komisija od regulatorjev začela zbirati število vseh širokopasovnih priključkov in ne samo število priključkov dostopa do interneta ter na podlagi teh

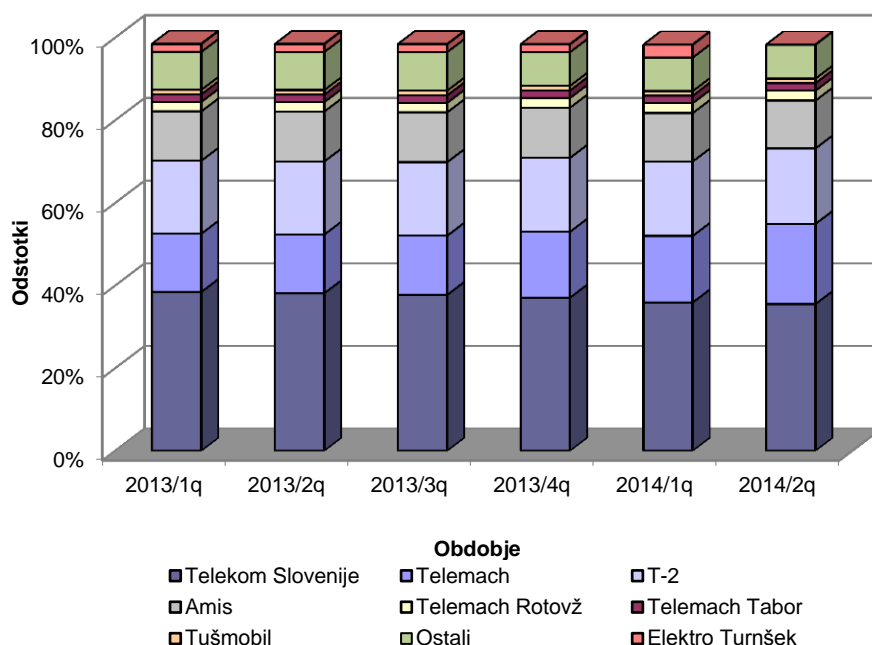
²² Eden pomembnejših kazalcev razvitosti trga elektronskih komunikacij je penetracija širokopasovnega dostopa, ki je izračunana kot število širokopasovnih rezidenčnih in poslovnih priključkov na število prebivalcev oz. gospodinjstev v Republiki Sloveniji.

podatkov računa penetracijo širokopasovnega dostopa. Zato je agencija s četrtem četrtletjem 2012 razširila vprašalnik za zbiranje četrletnih podatkov na sklop širokopasovnega dostopa in penetracijo, prav tako kot Evropska komisija, izračunala na podlagi omenjenih podatkov.

V Sloveniji so storitve širokopasovnega dostopa dostopne preko bakrenega omrežja, kableskega koaksialnega omrežja, fiksne brezžične omrežja, mobilnega brezžičnega omrežja, zakupljenih vodov in optičnega omrežja. Vse bolj se uveljavljajo brezžične tehnologije, predvsem mobilne, saj se pojavljajo vedno boljši standardi, ki omogočajo vedno večje prenosne hitrosti.

Graf št. 16: Tržni deleži operaterjev fiksne širokopasovnega dostopa do interneta po številu priključkov

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije	38,5	38,1	37,8	37,1	35,9	35,6
Telemach	14,1	14,2	14,3	16,0	16,1	19,4
T-2	17,7	17,7	17,8	17,9	18,0	18,3
Amis	11,9	12,1	12,1	12,2	11,7	11,6
Telemach Rotovž	2,3	2,3	2,3	2,3	2,4	2,4
Telemach Tabor	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Teleing	1,5	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7
Tušmobil	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Ostali	9,2	9,2	9,3	8,2	8,1	8,2
Elektro Turnšek*	1,9	1,9	1,9	1,9	3,1	0,0

Vir: AKOS, september 2014

* V drugem četrtletju 2014 je družba Telemach d.o.o. dokončno prevzela družbo Elektro Turnšek d.o.o.

Konec opazovanega obdobja je družba Telekom Slovenije d.d. zaključila poslovanje s 35,6% tržnim deležem števila priključkov fiksne širokopasovnega dostopa do interneta. Kljub temu, da ima družba najvišji tržni delež, pa se je njeno število priključkov fiksne širokopasovnega dostopa do

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

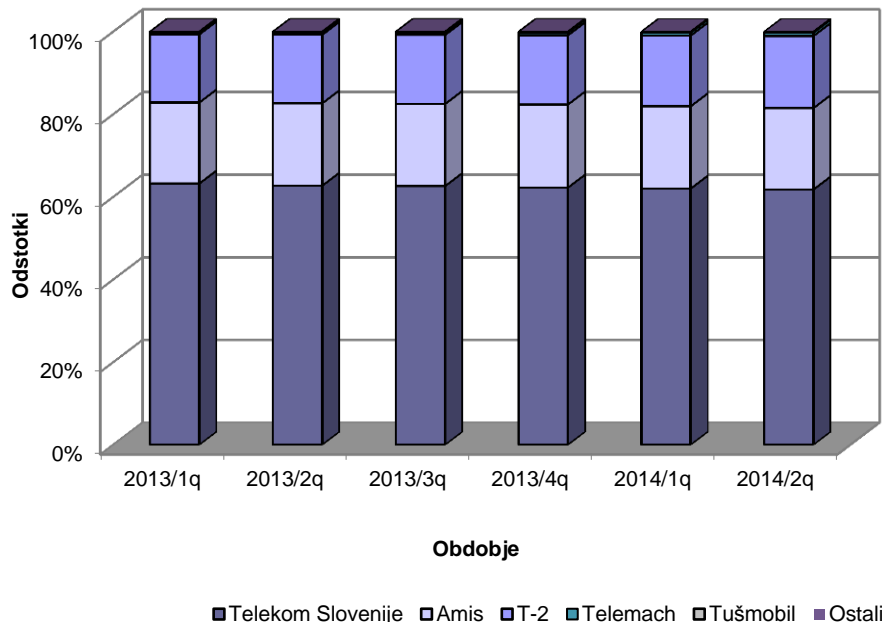
interneta zmanjšalo za 0,6%. Sledi ji družba Telemach d.o.o. z 20,9% večjim številom priključkov fiksne širokopasovnega dostopa do interneta in posledično tudi večjim tržnim deležem, ki znaša 19,4%. Razlog večjega tržnega deleža se nahaja v dokončnem prevzemu družbe Elektro Turnšek d.o.o. Naj vas spomnimo, da je v četrtem četrletju 2013 družba Telemach d.o.o. ob soglasju Agencije za varstvo konkurence (AVK) končala prevzem družbe Elektro Turnšek d.o.o. Ker v prvem četrletju 2014 vsi postopki še niso bili v celoti zaključeni, se je za družbo Elektro Turnšek d.o.o. še vedno ločeno oddajalo četrletna poročila in se je zanjo zato prav tako ločeno prikazovalo tudi podatke. Posledica prevzema je bila tudi v prvem četrletju 2014 zvišanje tržnega deleža družbe Elektro Turnšek d.o.o., ki je uporabnikom prevzete družbe ponudila enake storitve kot jih imajo njeni drugi naročniki. Tržni delež se je konec opazovanega četrletja na 18,3% zvečal še družbi T-2 d.o.o., kateri se je število priključkov zvečalo za 1,9% glede na predhodno četrletje. Družbam Telemach Rotovž d.d., Telemach Tabor d.d., Teleing d.o.o. in Tušmobil d.o.o. se tržni deleži niso spremenili. Omenjenim družbam se je število priključkov fiksne širokopasovnega dostopa do interneta zvečalo, in sicer družbi Telemach Rotovž d.d. za 0,4%, za 0,7% družbama Telemach Tabor d.d. in Teleing d.o.o. ter družbi Tušmobil za 1,1%. Iz skupine ostalih alternativnih operaterjev je bila v drugem četrletju 2014 izločena družba Teleing d.o.o., zato je tržni delež te skupine nižji v primerjavi z objavljenim tržnim deležem v Poročilu o razvoju trga elektronskih komunikacij za prvo četrletje 2014. Kljub temu pa se je tržni delež števila priključkov fiksne širokopasovnega dostopa do interneta zvečal na 8,2%.

Alternativna operaterja Amis d.o.o. in T-2 d.o.o. sta glede na tržne deleže glede na število fiksni širokopasovnih priključkov dostopa do interneta med prvimi štirimi operaterji. Oba operaterja imata možnost ponujanja svojih storitev zaradi veljavne regulatorne odločbe agencije na upoštevnom trgu 4 "Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)" in 5 "Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)" preko omrežja družbe Telekom Slovenije d.d., saj družba Amis d.o.o. nima svojega omrežja in je odvisna od dostopa do omrežja družbe Telekom Slovenije d.d., medtem ko pa ima družba T-2 d.o.o. tudi svoje omrežje, ki ga v velikem delu kombinira z omrežjem družbe Telekom Slovenije d.d.

Zaradi veljavne regulacije se Slovenija glede na kazalce iz poročila Digitalne agende za Evropo, ki ga je pripravila Evropska komisija, pri primerjavi tržnih deležev števila priključkov širokopasovnega dostopa operaterja s prevladujočo tržno močjo (37%) in alternativnih operaterjev (63%) po podatkih konec leta 2013 uvršča v zgornjo tretjino držav članic EU.

Graf št. 17: Tržni delež xDSL priključkov širokopasovnega dostopa do interneta po operaterjih

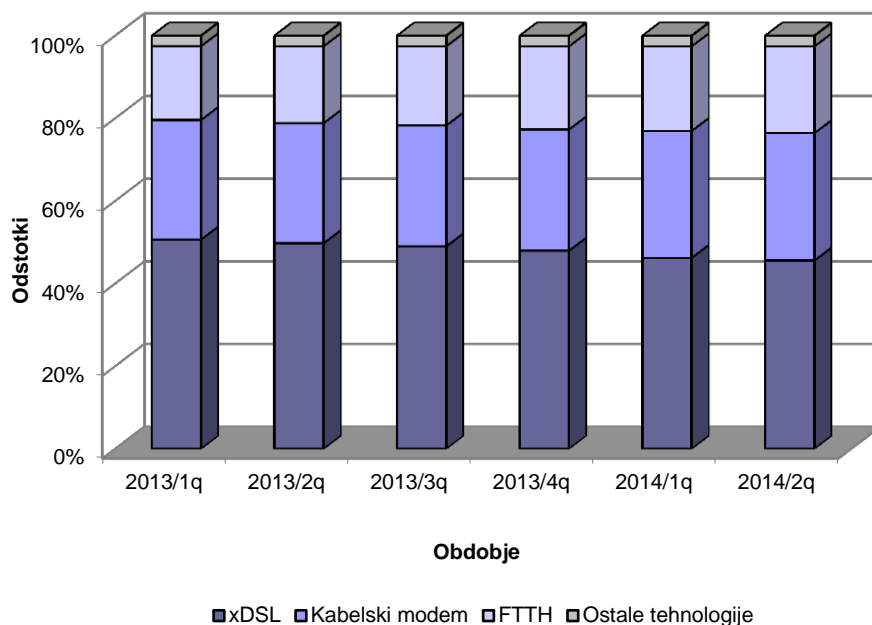
	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije	63,3	62,8	62,7	62,3	62,0	61,8
Amis	19,6	19,9	19,9	20,1	19,9	19,7
T-2	16,5	16,6	16,7	16,8	17,1	17,4
Telemach	0,4	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8
Tušmobil	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
Ostali	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1

Vir: AKOS, september 2014

Iz zgornje tabele je razviden trend upadanja tržnega deleža xDSL priključkov širokopasovnega dostopa do interneta družbe Telekom Slovenije d.d., ki je četrtoletje zaključila z 61,8% tržnim deležem. Število xDSL priključkov družbe se je v primerjavi s predhodnim četrtoletjem zmanjšalo za 1,3%. Sledi ji družba Amis d.o.o. prav tako z manjšim 19,7% tržnim deležem, kateri se je število xDSL priključkov zmanjšalo za 1,9%. Za 0,4% se je zmanjšalo število priključkov tudi družbi Tušmobil d.o.o., katera pa je obdržala nespremenjen tržni delež (0,1%) tako kot skupina drugih alternativnih operaterjev, katerim pa se je število xDSL priključkov zvečalo za 36,7%. Družbi T-2 d.o.o. in Telemach d.o.o. sta se tržna deleža xDSL priključkov zvečala. Tržni delež družbe T-2 d.o.o. je konec opazovanega četrtoletja znašal 17,4%, njegovo število xDSL priključkov pa se je zvečalo za 1,0%, medtem ko je tržni delež družbe Telemach d.o.o. znašal 0,8%, njegovo število xDSL priključkov pa se je zvečalo za 11,4%.

Graf št. 18: Gibanje deležev fiksnih širokopasovnih tehnologij glede na število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
xDSL	50,7	49,8	49,1	48,0	46,2	45,6
Kabelski modem	29,0	29,1	29,2	29,3	30,7	30,8
FTTH	17,9	18,6	19,2	20,1	20,5	21,0
Ostale tehnologije	2,5	2,5	2,5	2,6	2,5	2,6

Vir: AKOS, september 2014

Dosedanji trend upadanja tržnega deleža dostopanja uporabnikov do interneta prek xDSL tehnologije se nadaljuje tudi v drugem četrtletju 2014. Število xDSL priključkov širokopasovnega dostopa do interneta se je zmanjšalo za 0,9%, medtem ko znaša tržni delež dostopanja uporabnikov do interneta prek xDSL tehnologije konec opazovanega četrtletja 45,6%. Največji porast tržnega deleža je v opazovanem četrtletju zabeležil način dostopanja uporabnikov do interneta prek optike do doma (FTTH - *fiber to the home*), in sicer znaša 21,0%. Število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta prek FTTH se je zvečalo za 2,9%. Porast tržnega deleža na 30,8% so zabeležili tudi uporabniki, ki dostopajo do interneta prek kablanskega modema, katerega število priključkov se je zvečalo za 0,8%. Tržni delež drugih tehnologij dostopanja uporabnikov do interneta (kot so Ethernet, fiksni brezžični dostop, dostop preko zakupljenih vodov) se je konec opazovanega obdobja zvečal na 2,6%, število teh priključkov pa se je zvečalo za 1,2%.

Po podatkih za konec leta 2013 iz poročila Digitalne agende za Evropo, ki ga je pripravila Evropska komisija, je Slovenija nad evropskim povprečjem gledano tržni delež števila fiksnih priključkov širokopasovnega dostopa preko kablanskega kot tudi preko optičnega dostopa.

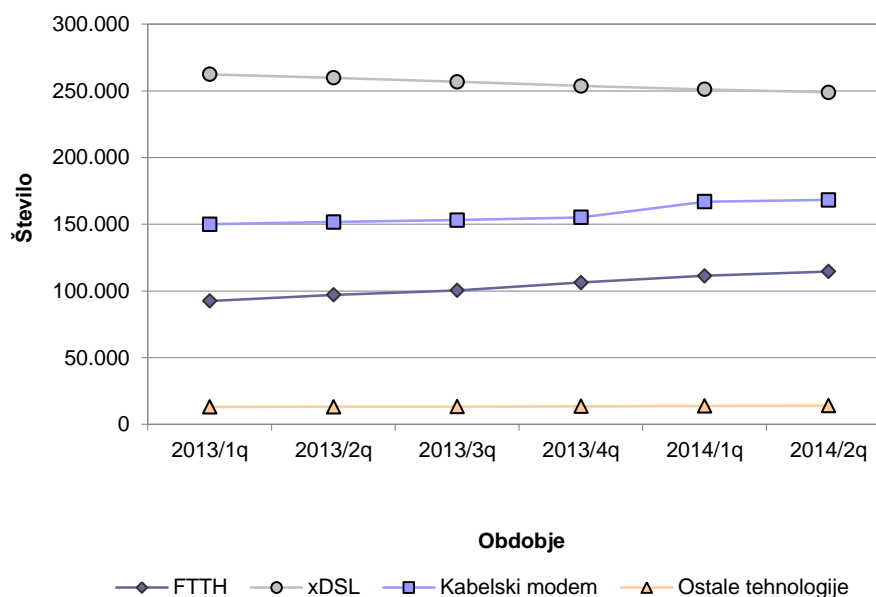

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Omenimo še dejstvo, da je po podatkih za konec leta 2013 iz istega poročila Slovenija nad evropskim povprečjem tudi pri tržnih deležih NGA priključkov širokopasovnega dostopa (FTTH, FTTB, VDSL, Docsis 3.0 in drugi NGA) glede na vse fiksne širokopasovne priključke.

Graf št. 19: Trend gibanja števila priključkov širokopasovnega dostopa do interneta preko različnih tehnologij

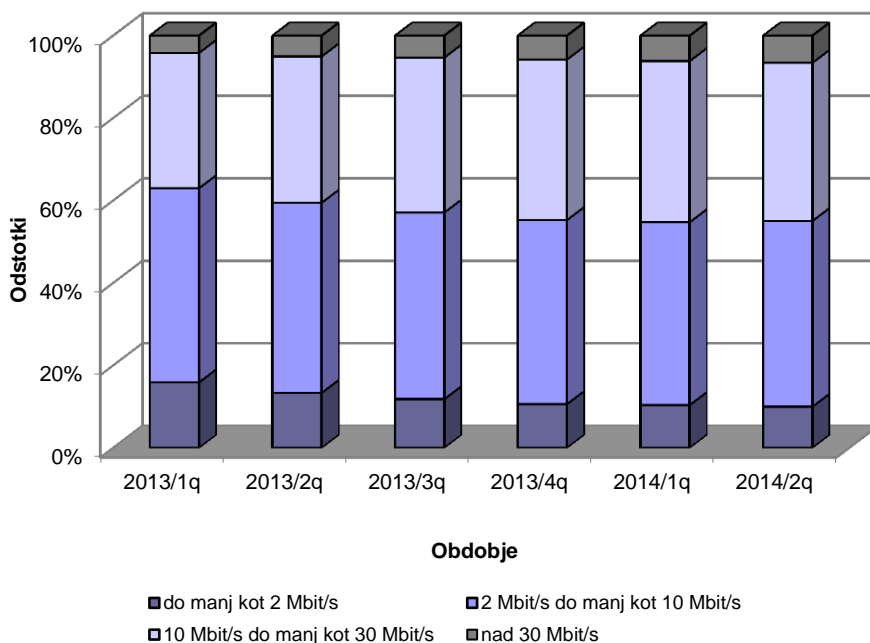

Vir: AKOS, september 2014

Iz zgornjega grafa je zaslediti, da se število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta prek xDSL tehnologije konstantno zmanjšuje. Kot smo že navedli v komentarju grafa št. 18 se je število xDSL priključkov širokopasovnega dostopa do interneta zmanjšalo za 0,9%. Pri vseh preostalih tehnologijah pa je prisoten trend rasti števila priključkov širokopasovnega dostopa do interneta (rast priključkov po posameznih tehnologijah je opredeljena v komentarju grafa št. 18). Konec drugega četrtletja 2014 je še vedno največ priključkov širokopasovnega dostopa do interneta prek xDSL tehnologije, sledijo mu priključki prek kablanskega modema, nato FTTH priključki in na zadnje priključki ostalih tehnologij kot so ethernet, fiksni brezžični dostop, dostop prek zakupljenih vodov.

Graf št. 20: Tržni deleži priključkov fiksne širokopolovnega dostopa do interneta glede na hitrost dostopa

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
do manj kot 2 Mbit/s	15,9	13,4	11,8	10,6	10,4	10,0
2 Mbit/s do manj kot 10 Mbit/s	47,1	46,1	45,3	44,7	44,4	45,0
10 Mbit/s do manj kot 30 Mbit/s	32,8	35,5	37,6	38,9	39,1	38,4
nad 30 Mbit/s	4,2	5,0	5,3	5,8	6,1	6,6

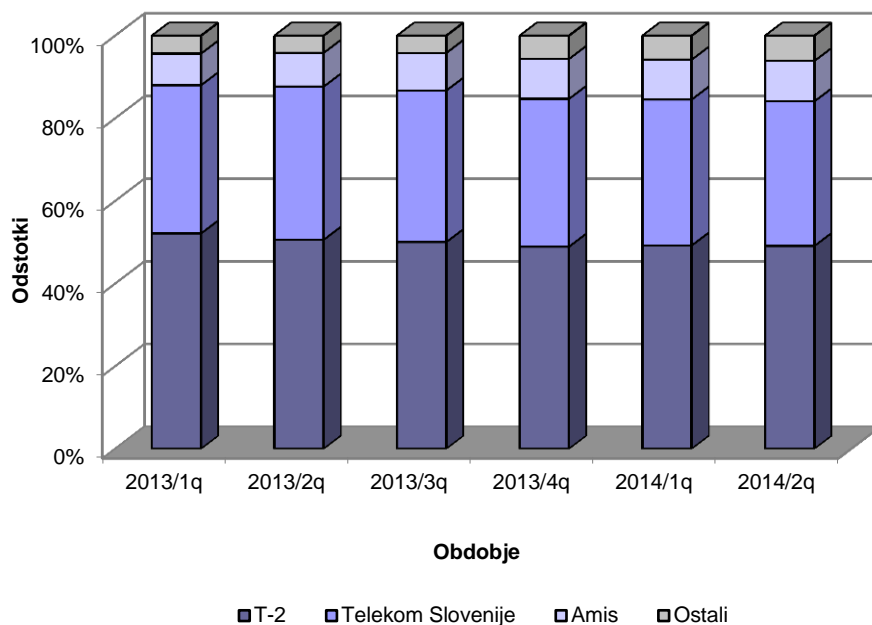
Vir: AKOS, september 2014

Iz zgornjega grafa je razvidno, da največji tržni delež ustvarjajo uporabniki, ki se odločajo za hitrost od 2 Mbit/s do manj kot 10 Mbit/s. Tržni delež teh se je zvečal na 45,0%. Tržni delež uporabnikov, ki se odločajo za hitrosti od 10 Mbit/s do manj kot 30 Mbit/s se je zmanjšal na 38,4%, medtem ko se je tržni delež uporabnikov, ki se odločajo za hitrosti nižje od 2 Mbit/s zmanjšal na 10,0%. Tudi tržni delež uporabnikov, ki se odločajo za hitrosti nad 30 Mbit/s, se je konec opazovanega obdobja zvečal na 6,6%.

Na podlagi regulatornih odločb agencije je operaterjem omogočen širokopolovni dostop tudi do optičnega omrežja družbe Telekom Slovenije d.d. po posameznih priključkih. Tako je operaterjem, ki nimajo svojega lastnega omrežja ali pa ga imajo le deloma zgrajeno, omogočeno nudenje širokopolovnih storitev preko optičnega omrežja končnim uporabnikom na celotnem ozemlju države in konkuriranje na maloprodajnem trgu. Konkurenčne razmere na maloprodajnem trgu imajo pozitivne učinke za končne uporabnike, saj imajo večjo možnost izbire tako glede vrste, kvalitete in cene storitev.

Graf št. 21: Tržni deleži ponudnikov optike do doma (FTTH) glede na število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta

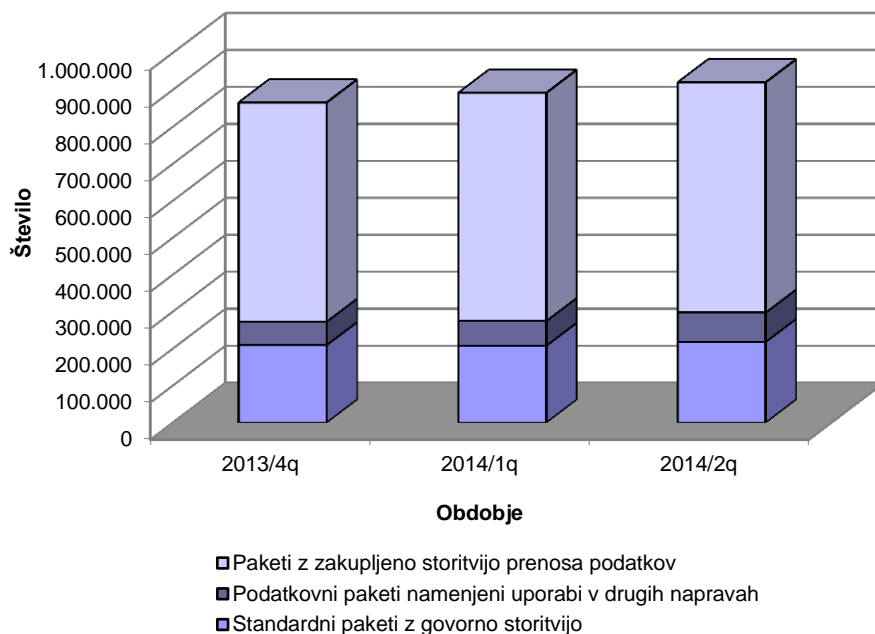
	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
T-2	52,2	50,6	50,1	48,9	49,3	49,1
Telekom Slovenije	35,9	37,1	36,7	35,8	35,3	35,0
Amis	7,7	8,2	9,1	9,7	9,6	9,8
Ostali	4,3	4,1	4,2	5,6	5,8	6,1

Vir: AKOS, september 2014

Omenimo, da vsem navedenim družbam v zgornji tabeli število priključkov optike do doma raste. Največji tržni delež priključkov FTTH ima družba T-2 d.o.o., ki pa se je v opazovanem četrletju zmanjšal na 49,1%. Neglede na to, se je v primerjavi z minulim četrletjem število njenih FTTH priključkov zvečalo za 2,7%. Sledi ji družba Telekom Slovenije d.d. ravno tako z nižjim tržnim deležem FTTH priključkov, ki znaša 35,0%, vendar se je tudi njeno število FTTH priključkov zvečalo, in sicer za 1,9%. Najbolj se je tržni delež zvečal skupini ostalih alternativnih operaterjev na 6,1%, katerim se je število FTTH priključkov zvečalo za 8,4%. Višji tržni delež, in sicer 9,8% je dosegla tudi družba Amis d.o.o., ki je poslovanje zaključila za 4,3% večjim številom priključkov FTTH.

Graf št. 22: Mobilni širokopasovni dostop do interneta²³

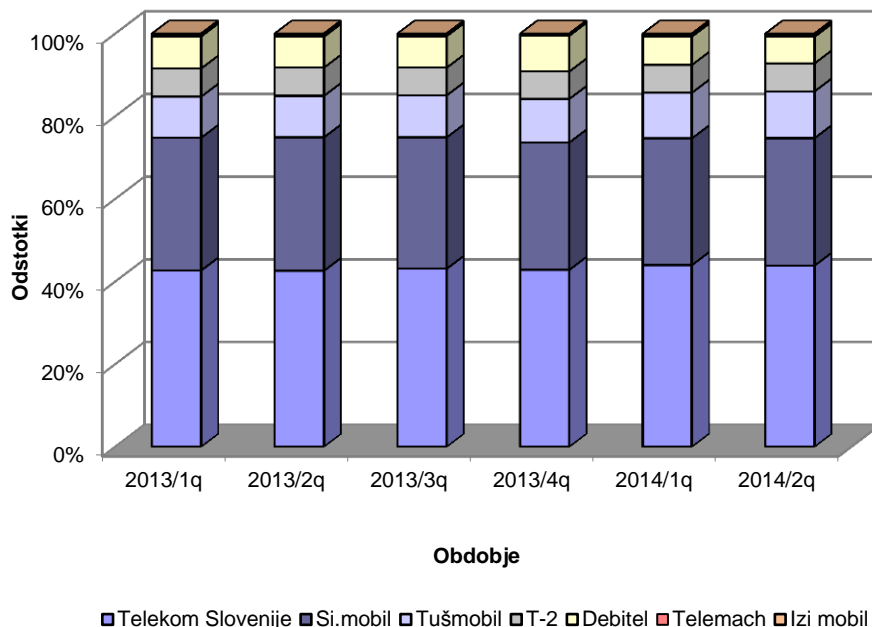
Vir: AKOS, september 2014

Tudi konec drugega četrtertletja 2014 je bilo največ uporabnikov paketov z zakupljeno storitvijo prenosa podatkov. Tem uporabnikom sledijo uporabniki standardnih paketov z govorno storitvijo. Najmanj pa je podatkovnih paketov namenjenih uporabi v drugih napravah. Največjo rast števila uporabnikov mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta, in sicer za 18,6% so zabeležili podatkovni paketi namenjeni uporabi v drugih napravah. Sledijo jim standardni paketi z govorno storitvijo, katerih število uporabnikov se je zvečalo za 5,0%. Število uporabnikov paketov z zakupljeno količino prenosa podatkov pa se je zvečalo za 0,9%.

²³ Podatki, ki se nanašajo na širokopasovni dostop do interneta, ne vključujejo storitev kot so dostop uporabnikov do lastnih spletnih portalov mobilnega operaterja, uporabe elektronske pošte, SMS, MMS ter govornih storitev operaterja. **Standardni paketi z govorno storitvijo** so paketi, ki lahko poleg govorne storitve omogočajo tudi storitev prenosa podatkov, pri čemer pa ti ne vključujejo zakupljenih količin prenosa podatkov. **Podatkovni paketi namenjeni uporabi v drugih napravah** so paketi, ki so namenjeni uporabi storitve prenosa podatkov v drugih napravah (npr. osebni, prenosni oz. tablični računalnik ipd.). **Paketi z zakupljeno storitvijo prenosa podatkov** so paketi, pri katerih je bila storitev prenosa podatkov zakupljena dodatno. V to kategorijo prav tako sodijo paketi z zakupljenimi količinami, ki poleg zakupljenih količin govorne storitve vključujejo tudi storitev prenosa podatkov. Končni uporabniki morajo izpolnjevati kriterij, po katerem so v zadnjih 90 dneh vsaj enkrat uporabljali mobilni širokopasovni dostop do interneta v 3G in naprednejših omrežjih.

Graf št. 23: Tržni deleži ponudnikov mobilnega širokopolasovnega dostopa do interneta

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije	42,7	42,6	43,1	42,9	44,0	43,9
Si.mobil	32,1	32,3	31,8	30,8	30,7	30,9
Tušmobil	9,9	10,0	10,2	10,5	11,0	11,3
T-2	6,8	6,8	6,7	6,7	6,7	6,8
Debitel	7,8	7,5	7,6	8,7	6,8	6,4
Telemach	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,5
Izi mobil	0,5	0,5	0,4	0,2	0,2	0,2

Vir: AKOS, september 2014

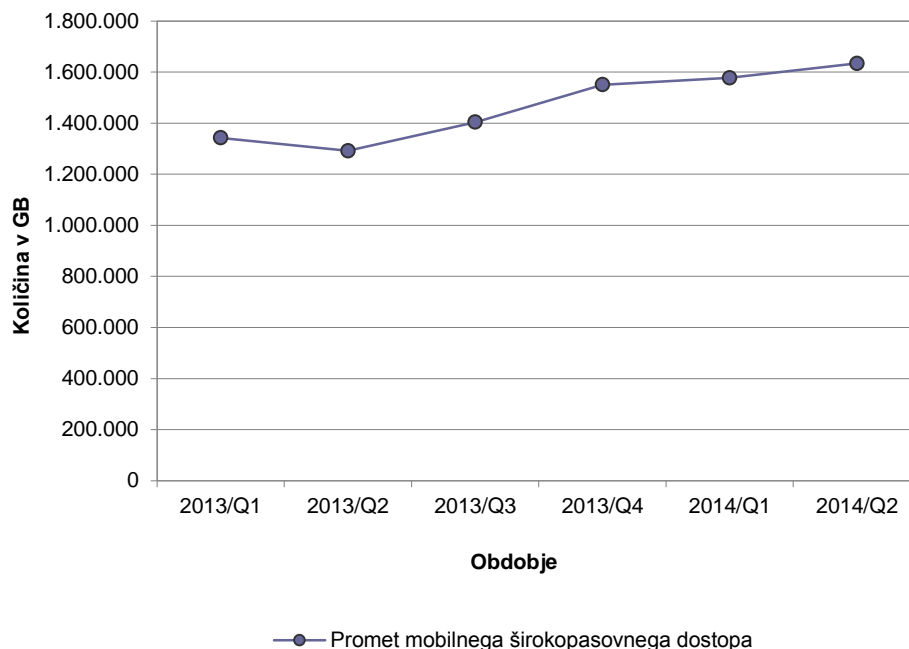
Tržni delež uporabnikov mobilnega širokopolasovnega dostopa družbe Telekom Slovenije d.d. niha med 42,6% in 44,0%. Ta se je konec opazovanega četrletja zmanjšal na 43,9%, vendar se je število uporabnikov mobilnega širokopolasovnega dostopa zvečalo za 2,9%. Družbi Si.mobil d.d. se je tržni delež zvečal na 30,9%, število uporabnikov pa za 3,9%. S 11,3% tržnim deležem ji sledi družba Tušmobil d.o.o., ki je v primerjavi s predhodnim četrletjem večji, saj je večje tudi število uporabnikov za 5,8%. Večji 0,5% tržni delež beleži še družba Telemach d.o.o., kateri se je število uporabnikov najbolj povečalo, in sicer za 14,6%. Družba Izi mobil d.d. je obdržala nespremenjen tržni delež (0,2%), medtem ko se je njeno število uporabnikov zvečalo za 6,7%. Družba Debitel d.d. je poslovanje zaključila z nižjim, to je 6,4% tržnim deležem, kateri se je zmanjšalo število uporabnikov za 3,1%.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Graf št. 24: Promet mobilnega širokopasovnega dostopa

Vir: AKOS, september 2014

Zgornji graf prikazuje količino podatkovnega prometa na mobilnem širokopasovnem dostopu, ki vključuje ves mobilni širokopasovni promet (k uporabniku in od njega, npr. promet mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta, mobilne TV, dostopa do interneta poslovnih sistemov, M2M komunikacij, e-pošte itd.) in ne samo promet mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta, ne glede na način zaračunavanja. Drugače povedano vključuje podatkovni promet mobilnih storitev, ki se zaračunava po količini in podatkovni promet vseh preostalih mobilnih storitev, katerih promet se ne zaračunava po količini podatkov, temveč se zaračunava sama storitev kot taka (npr. storitev mobilne TV, ki ustvari veliko prometa, vendar se ta ne zaračunava, ker se zaračunava storitev sama).

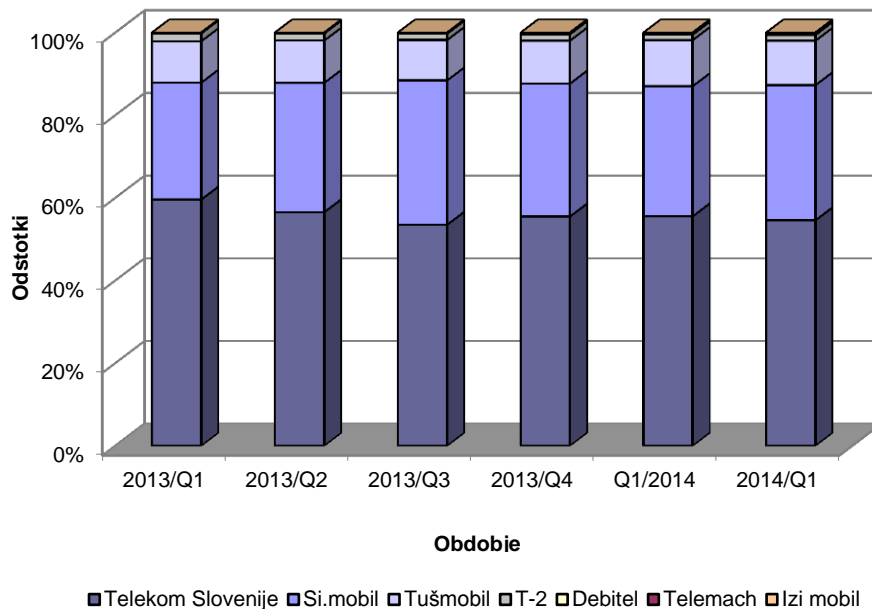
Na podlagi grafičnega prikaza je razvidno, da podatkovni promet na mobilnem širokopasovnem dostopu raste. V primerjavi s prvim četrtletjem se je zvečal za 3,6%.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Graf št. 25: Tržni deleži opravljenega mobilnega širokopasovnega prometa po operaterjih

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije	59,6	56,6	53,5	55,5	55,6	54,6
Si.mobil	28,3	31,3	34,9	32,2	31,5	32,7
Tušmobil	10,0	10,2	9,8	10,4	11,1	10,8
T-2	1,9	1,7	1,5	1,6	1,3	1,4
Debitel	0,1	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5
Telemach				0,0	0,0	0,0
Izi mobil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Vir: AKOS, september 2014

Zgornji graf prikazuje količino podatkovnega prometa na mobilnem širokopasovnem dostopu, ki vključuje ves mobilni širokopasovni promet (k uporabniku in od njega) in ne samo promet mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta, ne glede na način zaračunavanja po posameznih operaterjih. Največji tržni delež podatkovnega prometa na mobilnem širokopasovnem dostopu ima s 54,6% družba Telekom Slovenije d.d., kateri se je količina prometa v primerjavi s preteklim četrtletjem zvečala za 1,8%. Z 32,7% tržnim deležem ji sledi družba Si.mobil d.d., kateri se je podatkovni promet na mobilnem širokopasovnem dostopu zvečal za 7,5%. Družba Tušmobil d.o.o. je zabeležila padec tržnega deleža na 10,8%, saj se njena količina podatkovnega prometa na mobilnem širokopasovnem dostopu ni spremenila. Družbi T-2 d.o.o. se je tržni delež zvečal na 1,4%, prav tako kot tudi količina podatkovnega prometa za 8,6%. Količina podatkovnega prometa na mobilnem širokopasovnem dostopu družb Telemach d.o.o. in Izi mobil d.d. je še neznatna.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

4. Televizija

V današnjem času zelo težko najdemo dom, ki nima televizije, zato se za njeno prihodnost ni bati. Med uporabniki je zelo priljubljena in tako kot storitev dostopa do interneta prenaša veliko količino informacij zelo široki množici po celem svetu. Končni uporabniki pa niso več zadovoljni le z osnovnimi programi, temveč od ponudnikov pričakujejo razgibane programske sheme, kakovostno in zanesljivo storitev ter napredne dodatne storitve. Prihod digitalne in IP televizije je omogočil prenos programov s HD signalom. HDTV sprejemniki imajo predvsem višjo ločljivost od standardne in omogočajo kakovostnejši prikaz video signala oz. sprejem programov v visoki ločljivost (HD - High Definition TeleVision). Razvoj televizije se še ni ustavil, kar dokazujejo vedno nove inovacije in tehnološke izboljšave na tem področju.

Razvoj televizije spodbuja tudi dejstvo, da se spreminja kultura gledanja televizije. Ljudje imamo vedno več možnosti različnega dostopanja do novic in drugih informacij (televizija, časopisi, internet, izmenjava novic na socialnih omrežjih ipd.), ki nas zanimajo. Tako postaja internet kot vir novic vedno bolj priljubljen zlasti pri mlajših osebah. Ljudje imamo na razpolago vedno manj časa, zato si ga racionalneje prerazporedimo tako, da poiščemo najbolj ustrezen vir novic skladno s svojimi potrebami in interesi, takrat ko imamo čas. Na takšen način se prosto odločamo, kdaj, kje in na kakšen način bomo pridobili novice oz. informacije. Obenem si zaradi hitrega tempa življenja ter posledično pomanjkanja prostega časa prilagajamo tudi ogled filmov, razvedrilnih oddaj, športnih dogodkov in podobno. Temu operaterji digitalne televizije sledijo z omogočanjem interaktivnosti kot npr. video na zahtevo, storitev snemanja programov (snemalnik), storitev časovnega zamika (kasnejše predvajanje TV vsebin), povezava računalnika s televizijskim sprejemnikom itd.

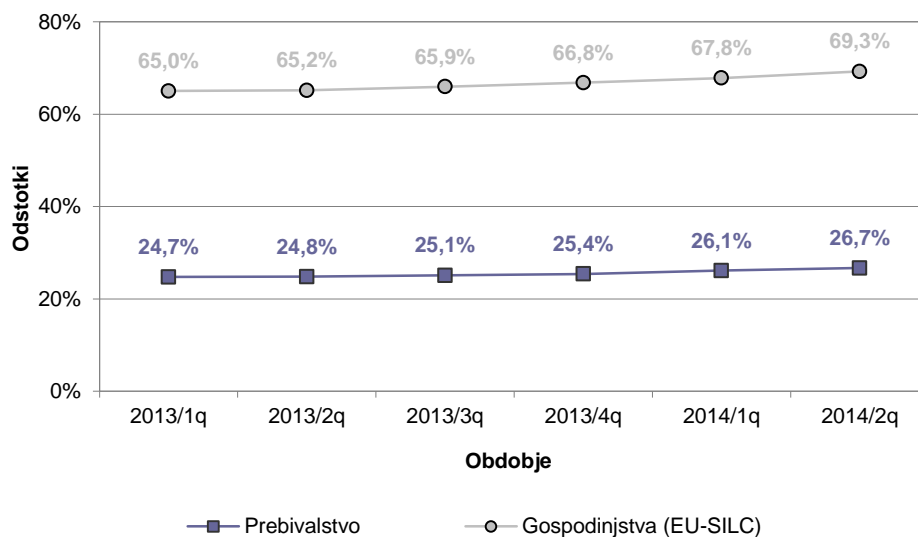
Cilj operaterjev digitalne televizije je ponuditi končnim uporabnikom kakovostne in zanesljive storitve ter napredne dodatne storitve, in s tem tudi njihovega zvečanja tržnega deleža. Ponudbe prilagajajo uporabnikom tako, da bodo vsebine gledali takrat ko želijo, kjerkoli in kadarkoli. Storitve se vse bolj prilagajajo posamezniku, obenem pa je poudarek na vse večjem povezovanju računalnika s televizijskim zaslonom. Navedenemu se prilagajajo tudi spletni ponudniki videoposnetkov. Vsebine spletnih videoportalov vedno bolj temeljijo na filmih, nadaljevanjih, oddajah in novih vsebinah, ki jih lahko uporabniki gledajo prek računalnika na televizijskem sprejemniku.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Graf št. 26: Penetracija priključkov fiksne televizije²⁴

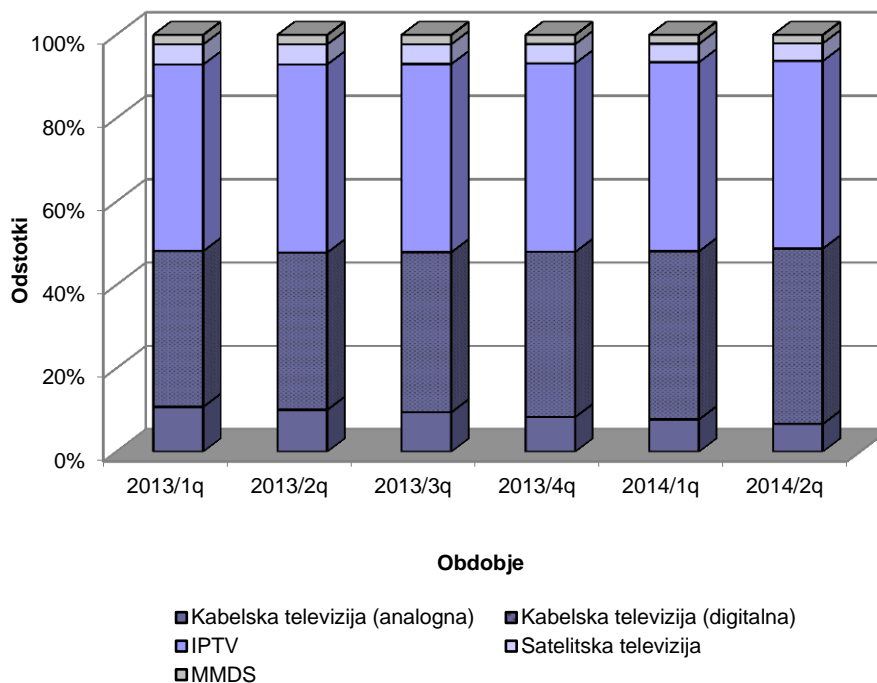
Vir: AKOS, september 2014

Penetracija priključkov fiksne televizije glede na gospodinjstva je konec opazovanega četrtertja dosegla 69,3%, medtem ko je penetracija priključkov fiksne televizije glede na prebivalstvo dosegla 26,7%.

²⁴ Penetracija priključkov fiksne televizije je izračunana kot število televizijskih rezidenčnih in poslovnih priključkov na število prebivalcev oz. gospodinjstev v Republiki Sloveniji.

Graf št. 27: Tržni deleži televizijskih priključkov po tehnologijah

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Kabelska televizija	48,2	47,8	47,9	48,0	48,1	48,8
Kabelska televizija (analogna)	10,8	10,1	9,5	8,3	7,8	6,7
Kabelska televizija (digitalna)	37,4	37,7	38,4	39,6	40,3	42,1
IPTV	44,8	45,1	45,1	45,2	45,4	45,0
Satelitska televizija	4,8	4,8	4,8	4,6	4,4	4,2
MMDS	2,3	2,2	2,2	2,2	2,1	2,0

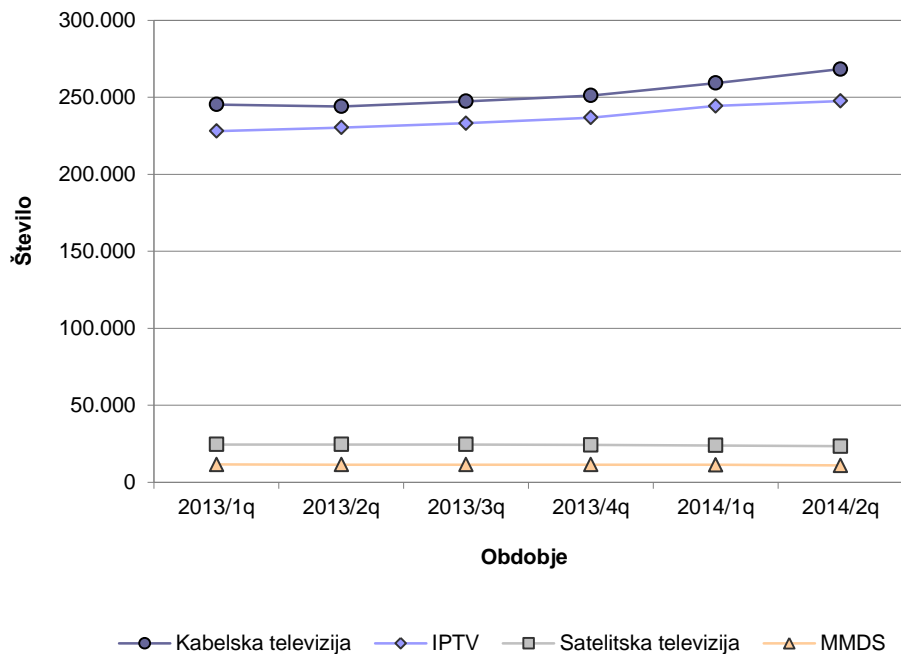
Vir: AKOS, september 2014

Konec drugega četrtertletja 2014 se je zvečalo tako število priključkov kableske kot tudi IP televizije. Število priključkov kableske televizije se je v primerjavi s prvim četrtertletjem zvečalo za 3,5%, medtem ko se je tržni delež priključkov kableske televizije zvečal na 48,8% predvsem na račun rasti števila digitalnih televizijskih priključkov. Kljub temu, da je tržni delež števila priključkov IP televizije manjši in znaša 45,0%, pa njihovo število raste. Število priključkov IP televizije je večje za 1,5%. Tržna deleža MMDS televizijskih priključkov in priključkov satelitske televizije sta se zmanjšala, in sicer delež MMDS televizijskih priključkov na 2,0% (število priključkov je manjše za 3,3%) ter delež priključkov satelitske televizije na 4,2% (število priključkov je manjše za 2,0%).

Omenimo tudi dejstvo, da je Slovenija po podatkih za julij 2013 iz poročila Digitalne agende za Evropo, ki ga je pripravila Evropska komisija, uvrščena na tretje mesto po penetraciji priključkov IP televizije glede na gospodinjstva in da je nad evropskim povprečjem po penetraciji priključkov kableske televizije glede na gospodinjstva.

Graf št. 28: Trend gibanja števila televizijskih priključkov preko različnih tehnologij

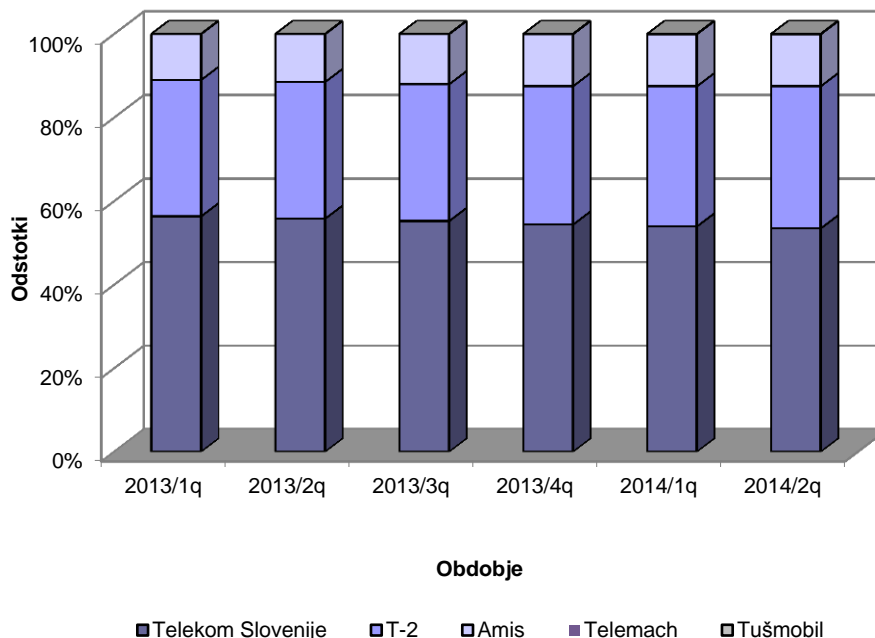

Vir: AKOS, september 2014

Trend rasti televizijskih priključkov tako kableske televizije kot IP televizije se nadaljuje. V opazovanem četrtletju je kabelska televizija glede na minulo četrtletje zabeležila večjo rast televizijskih priključkov kot IP televizija. Število televizijskih priključkov preko satelitske tehnologije in preko MMDS tehnologije se je konec prvega četrtletja zmanjšalo.

Graf št. 29: Tržni deleži ponudnikov storitev IP televizije

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telekom Slovenije	56,4	55,8	55,3	54,4	54,0	53,5
T-2	32,6	32,7	32,8	33,1	33,6	34,0
Amis	11,0	11,5	12,0	12,5	12,5	12,4
Telemach				0,0	0,0	0,0

Vir: AKOS, september 2014

Konec drugega četrtertletja 2014 je porast tržnega deleža IP televizije zabeležila le družba T-2 d.o.o., ki je poslovanje zaključila s 34,0% tržnim deležem, katere število priključkov IP televizije je večje za 2,7%. Družba Telekom Slovenije d.d. je zabeležila padec tržnega deleža na 53,5%, vendar se je število priključkov IP televizije zvečalo za 0,4%. Prav tako se je zmanjšal tržni delež družbe Amis d.o.o., in sicer na 12,4%, število njenih priključkov IP televizije pa je večje za 1,2%. Družba Telemach d.o.o. si na tem segmentu še utira pot, vendar je njeno število priključkov IP televizije večje za 29,6%.

Tudi alternativnim operaterjem, ki ponujajo IP televizijo, je na podlagi veljavnih regulatornih odločb naupoštevem trgu 4 "Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)" in 5 "Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)" izdanih s strani agencije dana možnost ponudbe poleg širokopasovnega dostopa do interneta tudi drugih širokopasovnih storitev končnim uporabnikom v Sloveniji ter tako tudi konkuriranje na maloprodajnem trgu. Za ponujanje storitve IP televizije je za operaterje pomembna naložitev tako imenovane obveznosti »multicast«, v okviru katere jim je družba Telekom Slovenije d.d. dolžna zagotoviti tako obliko dostopa z bitnim tokom, ki jim omogoča ponujanje vseh storitev v enaki kakovosti, ki jih je prek te oblike dostopa možno zagotoviti rezidenčnim in/ali poslovnim uporabnikom in jih na maloprodajnem trgu zagotavlja tudi sama oz. jih zagotavljajo njena

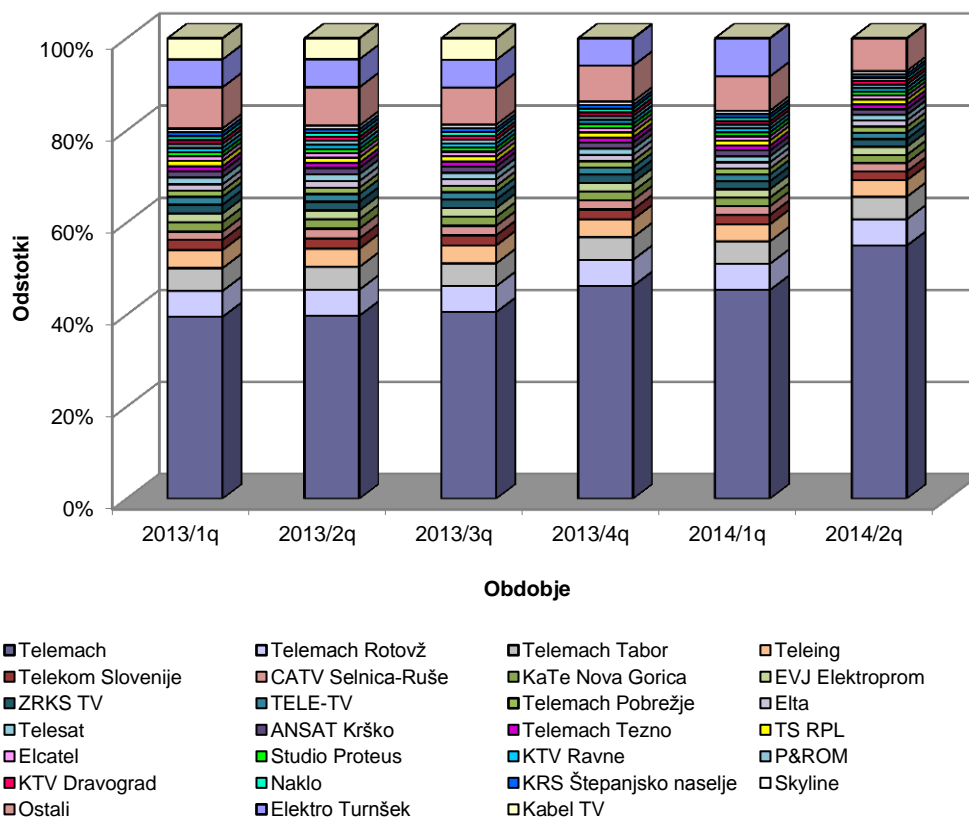
AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

hčerinska ali partnerska podjetja. Na takšen način imajo končni uporabniki možnost izbire med različnimi operaterji, kar posredno vpliva na boljšo kakovost in izbiro različnih vrst storitev in njihovo ceno na maloprodajnem trgu. Z regulatornima odločbama je agencija družbi Telekom Slovenije d.d. naložila obveznost omogočanja dostopa do njenega optičnega omrežja za alternativne operaterje in s tem tudi ponujanje širokopasovnih storitev (vključno z IP televizijo) preko optike na maloprodajnem trgu.

Tržni delež storitev kableske televizije družbe Telemach d.o.o. znaša konec drugega četrtertletja 55,0%. Razlog večjega tržnega deleža se nahaja v dokončnem prevzemu družbe Elektro Turnšek d.o.o. Naj vas spomnimo, da je v četrtem četrtertletju 2013 družba Telemach d.o.o. ob soglasju Agencije za varstvo konkurence (AVK) končala prevzem družbe Elektro Turnšek d.o.o. Ker v prvem četrtertletju 2014 vsi postopki še niso bili v celoti zaključeni, se je za družbo Elektro Turnšek d.o.o. še vedno ločeno oddajalo četrtertletna poročila in se je zanj zato prav tako ločeno prikazovalo tudi podatke. Posledica prevzema je bila tudi v prvem četrtertletju 2014 zvišanje tržnega deleža družbe Elektro Turnšek d.o.o. Vsem ostalim družbam se tržni delež ni spremenil oz. se je zmanjšal največ za 0,3% točke.

Graf št. 30: Tržni deleži ponudnikov storitev kableske televizije

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

	2013/1q	2013/2q	2013/3q	2013/4q	2014/1q	2014/2q
Telemach	39,6	39,8	40,6	46,3	45,4	55,0
Telemach Rotovž	5,6	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7
Telemach Tabor	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9	4,9
Teleing	3,9	4,0	3,9	3,9	3,7	3,6
Telekom Slovenije	2,2	2,2	2,2	2,1	2,0	1,9
CATV Selnica-Ruše	1,8	2,1	2,1	2,0	1,9	1,8
KaTe Nova Gorica	2,1	2,0	2,0	1,9	1,8	1,8
EVJ Elektroprom	1,9	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8
ZRKS TV	1,9	1,9	1,8	1,8	1,7	1,7
TELE-TV	1,7	1,7	1,6	1,5	1,5	1,4
Telemach Pobrežje	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3
Elta	1,4	1,5	1,4	1,4	1,4	1,3
Telesat	1,5	1,5	1,4	1,3	1,3	1,2
ANSAT Krško	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,2
Telemach Tezno	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
TS RPL	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,0
Elcatel	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9
Studio Proteus	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
KTV Ravne	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8
P&ROM	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8
KTV Dravograd	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Naklo	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
KRS Štepanjsko naselje	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7
Skyline	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
Ostali	9,0	8,3	8,1	7,8	7,4	7,1
Elektro Turnšek*	6,0	6,1	6,0	5,9	8,2	
Kabel TV*	4,6	4,5	4,7			

Vir: AKOS, september 2014

* Družbo KABEL TV d.o.o. je v četrtem četrtletju 2013 prevzela družba Telemach d.o.o.

* V drugem četrtletju 2014 je družba Telemach d.o.o. dokončno prevzela družbo Elektro Turnšek d.o.o.

5. Konvergenca storitev

Težnja razvoja elektronskih komunikacij se vedno bolj nagiba h konvergenci na ravni omrežja, elektronskih komunikacijskih storitev in opreme. Z izrazom konvergenca omrežij v splošnem označujemo združevanje oz. približevanje obstoječih omrežij za prenos govora, omrežij za prenos podatkov in radiodifuznega omrežja. Konvergenco omrežij spremlja tudi integracija ali zlivanje storitev, oboje pa predstavlja eno od najpomembnejših tendenc globalnega razvoja telekomunikacij. Konvergenca storitev operaterjem omogoča, da končnim uporabnikom ponujajo t.i. pakete storitev. Konvergenčne (združene) oziroma multiple-play (multi-play) ponudbe vključujejo vsaj dve različni vrsti storitev: fiksno telefonijo, mobilno telefonijo, prenos podatkov in televizijo. Poznamo več oblik konvergenčnih ponudb storitev:

1. **Dvojček** (Double play) ponudba (zvezana ali nezvezana) vključuje dve od navedenih storitev: storitve fiksne govorne telefonije, storitve mobilne govorne telefonije, fiksne televizijske in radijske storitve, mobilne televizijske in radijske storitve, storitve fiksnega širokopasovnega dostopa in storitve mobilnega širokopasovnega dostopa.
2. **Trojček** (Triple play) ponudba (zvezana ali nezvezana) vključuje tri vrste osnovnih storitev (govor, TV&radio, prenos podatkov), s tem, da so storitve prenosa podatkov vezane na širokopasovni dostop.
3. **Četverček** (Quadruple play) ponudba (zvezana ali nezvezana), ki vključuje poleg ponudbe triple play še vsaj eno mobilno komponento. V tem primeru gre za fiksno-mobilno konvergenco.

Operaterji lahko omenjene konvergenčne ponudbe storitev ponujajo zvezano ali pa nezvezano.

Operaterji pakete storitev ponujajo lastnim končnim uporabnikom za eno ceno (ceno paketa), pri čemer lahko določene storitve v paketu izvaja tudi drugi operater. Cena paketa storitev je praviloma nižja od seštevka cen posameznih konvergenčnih storitev, ki jih operater lahko ponuja samostojno in ima ceno oblikovano za vsako storitev posebej. Naročnik ima za različne kombinacije konvergenčnih storitev (IP telefonija, širokopasovni dostop do interneta, televizija, mobilna telefonija) v paketih sklenjeno pogodbo z enim operaterjem, za katerega mu ta izda enoten račun. Operater tudi praviloma znotraj lastnega omrežja klicev ne zaračunava ali pa so cene klicev zelo ugodne. Elektronske komunikacijske storitve v paketih so ponavadi cenejše, kar je tudi razlog, da se končni uporabniki odločajo za paketne ponudbe operaterjev.

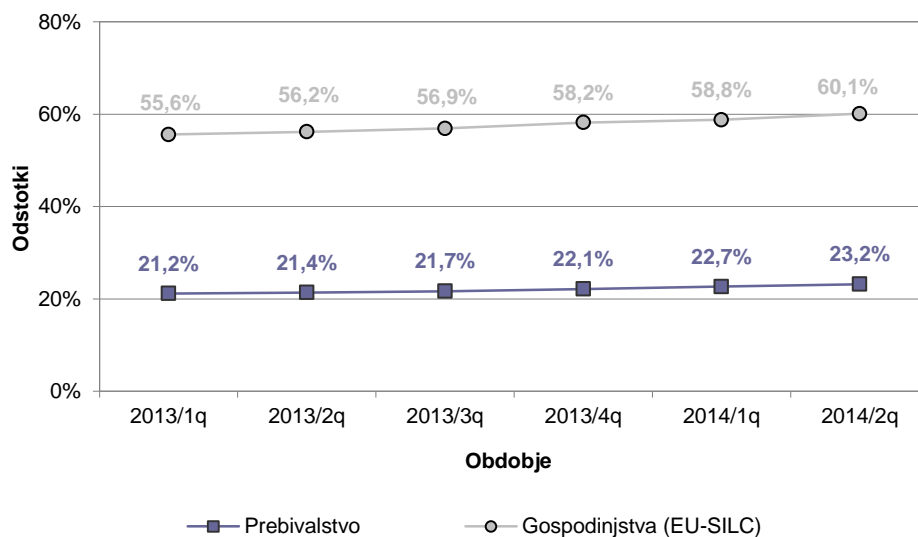
Posledično se zvišujejo deleži paketnih storitev, predvsem trojčkov in četverčkov. Tako so paketi končnim uporabnikom tako rezidenčnim kot tudi poslovnim (kamor v tem primeru štejemo predvsem manjša podjetja) sredstvo za zniževanje stroškov elektronskih komunikacijskih storitev.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Graf št. 31: Penetracija priključkov na pakete storitev²⁵

Vir: AKOS, september 2014

Penetracija priključkov na pakete storitev glede na gospodinjstva je konec opazovanega četrtertletja dosegla 60,1%, medtem ko je penetracija priključkov na pakete storitev glede na prebivalstvo dosegla 23,2%.

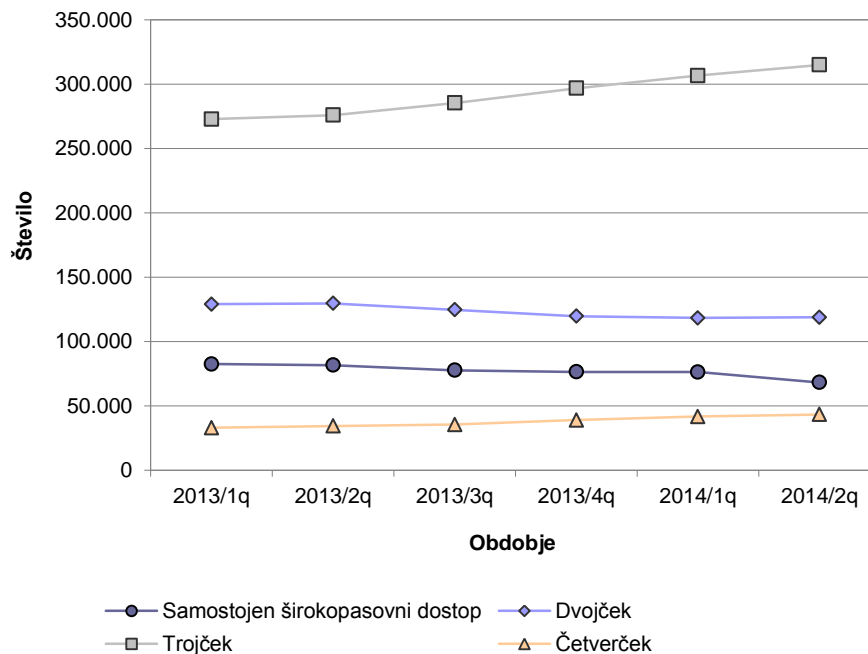
²⁵ Paketi storitev prikazani v grafu vključujejo storitve v naročniškem razmerju, ki pa jih končni uporabniki lahko kupijo kot paket ali kot del posamezne storitve pri določenem operaterju.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Graf št. 32: Trend gibanja števila priključkov na pakete storitev²⁶

Vir: AKOS, september 2014

Največjo rast števila priključkov je konec drugega četrtertja 2014 zabeležil paket četverček, in sicer za 3,9%. Prav tako je prisoten tudi trend rasti števila priključkov paketa trojček in paketa dvojček. Število priključkov paketa trojček je večje za 2,7%, medtem ko je število priključkov paketa dvojček večje za 0,4%. Posledično se je zmanjšalo število priključkov samostojnega širokopasovnega dostopa.

²⁶ Paketi storitev prikazani v grafu vključujejo storitve v naročniškem razmerju, ki pa jih končni uporabniki lahko kupijo kot paket ali kot del posamezne storitve pri določenem operaterju.

6. Medoperaterski širokopasovni dostop

Za zagotavljanje širokopasovnega dostopa končnim uporabnikom na maloprodajnem trgu imajo operaterji na medoperaterskem trgu na voljo različne regulirane oblike dostopa, in sicer:

1. Dostop preko bitnega toka (bit-stream):

Dostop z bitnim tokom pomeni, da lastnik infrastrukture vzpostavi širokopasovno dostopovno povezavo do končnih uporabnikov in potem to povezavo ponudi tudi ostalim operaterjem, da le-ti lahko ponujajo širokopasovni dostop svojim končnim uporabnikom.

2. Dostop preko razvezane krajevne zanke (Local loop unbundling – LLU):

Razvezan dostop do krajevne zanke pomeni povsem razvezani dostop do krajevne zanke in sodostop do krajevne zanke, pri čemer ni potrebna sprememba lastništva krajevne zanke. Operaterjem omogoča, da na maloprodajnem trgu ponudijo storitev prenosa podatkov z visoko bitno hitrostjo in/ali govorne storitve, na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

a. Polno razvezan dostop (PRD):

Povsem razvezan dostop do krajevne zanke pomeni zagotovitev dostopa operaterju do krajevne zanke ali krajevne podzanke obstoječega operaterja, z odobritvijo uporabe celotnega frekvenčnega spektra posukanega kovinskega para.

b. Skupno razvezan dostop (SRD) ali sodostop:

Sodostop do krajevne zanke pomeni zagotovitev dostopa operaterja do krajevne zanke ali krajevne podzanke obstoječega operaterja z odobritvijo uporabe frekvenčnega spektra posukanega kovinskega para za negovorni pas, pri tem krajevno zanko še naprej uporablja obstoječi operater za zagotavljanje javnih telefonskih storitev.

3. Dostop preko razvezanega optičnega omrežja:

Dostop preko razvezanega optičnega omrežja (razvezava lokalne zanke v optičnem omrežju) pomeni zagotovitev operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe obstoječega operaterja oz. zagotovitev dostopa do optične zanke ter ostalih naprav in zmogljivosti potrebnih za ponujanje elektronskih komunikacijskih storitev.

Operaterji lahko zgradijo tudi **lastno dostopovno infrastrukturo**.

Katero obliko dostopa bo operater izbral, je odvisno od njegove investicijske zmožnosti. V preteklih letih se je veliko operaterjev raje odločalo za razvezan dostop, saj na takšen način upravljajo z dostopovno infrastrukturo, predvsem pa imajo nadzor nad kakovostjo storitev. Prav tako je bilo kar nekaj operaterjev, ki so gradili svoje lastno omrežje, vendar je nadaljnje investiranje v izgradnjo lastne dostopovne infrastrukture zaradi negativne gospodarske rasti močno oteženo.

Zanimanje operaterjev za povsem razvezan dostop je večje zaradi vzpostavitve lastnih kolokacijskih točk z namenom izboljšanja kakovosti in nadzora storitve in možnosti širše ponudbe storitev vključno s paketi storitev, ki vsebujejo tudi storitev IP televizije. Sodostop ostaja zanimiv za operaterje, kateri želijo s svojo ponudbo pritegniti tudi tiste uporabnike, ki vztrajajo pri storitvi klasične telefonije. Ker pa klasično fiksno telefonijo pospešeno zamenjuje IP telefonija, tudi število priključkov slednjega konstantno upada. Z razvezavo optičnega omrežja je operaterjem, ki nimajo svojega optičnega omrežja, omogočeno, da lahko končnim uporabnikom ponujajo tudi najnaprednejše storitve na maloprodajnem trgu preko optičnega omrežja. Optična omrežja namreč omogočajo večje prenosne

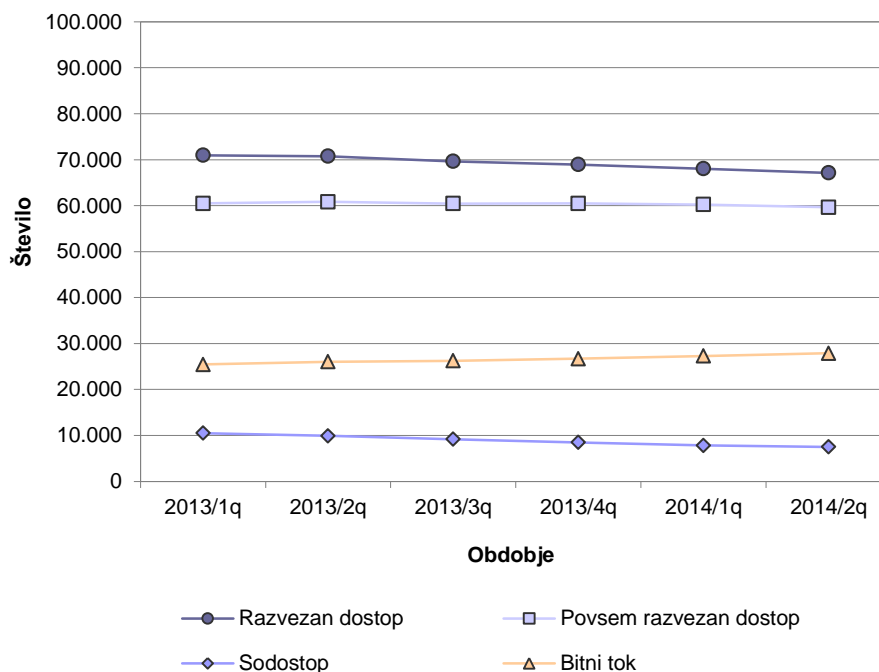

zmogljivosti in s tem posredno tudi boljše kvaliteto storitev. Večje pa je povpraševanje končnih uporabnikov tudi po elektronskih komunikacijskih storitvah v paketih.

Namen različnih reguliranih oblik dostopa je zagotavljanje konkurenčnosti na trgu in s tem omogočanje končnim uporabnikom na trgu boljše pogoje in možnost izbire glede vrste, kvalitete in cene storitev.

Agencija medoperaterski širokopasovni dostop regulira v okviru upoštevne trga 4 "Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)" in trga 5 "Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)". Z regulacijo teh dveh trgov se alternativnim operaterjem omogoča, da ponujajo svoje širokopasovne storitve na maloprodajnem trgu svojim končnim uporabnikom in s tem tudi konkurirajo na maloprodajnem trgu. Konkurenčne razmere na trgu imajo pozitivne učinke za končne uporabnike, saj imajo možnost izbire med ponudniki, kakovostjo in ceno storitev. Po drugi strani pa operaterje te razmere na trgu silijo, da iščejo možnosti za diferenciranje njihovih storitev od storitev konkurenčnih operaterjev, kar posledično pomeni razvoj novih in kakovostnejših storitev.

Graf št. 33: Število xDSL priključkov glede na tip operaterskega dostopa

Vir: AKOS, september 2014

Konec drugega četrtertletja 2014 je zaznamovala rast števila priključkov dostopa z bitnim tokom, ki so se v primerjavi s predhodnim četrtertletjem zvečali za 2,3%. Število priključkov razvezanega dostopa se je tudi v opazovanem četrtertletju zmanjšalo na račun upadanja števila priključkov tako sodostopa kot tudi povsem razvezanega dostopa. Ne glede na navedeno je iz zgornjega grafa razvidno, da se večina operaterjev na bakrenem omrežju za dostop do omrežij poslužuje razvezanega dostopa (70,6%).

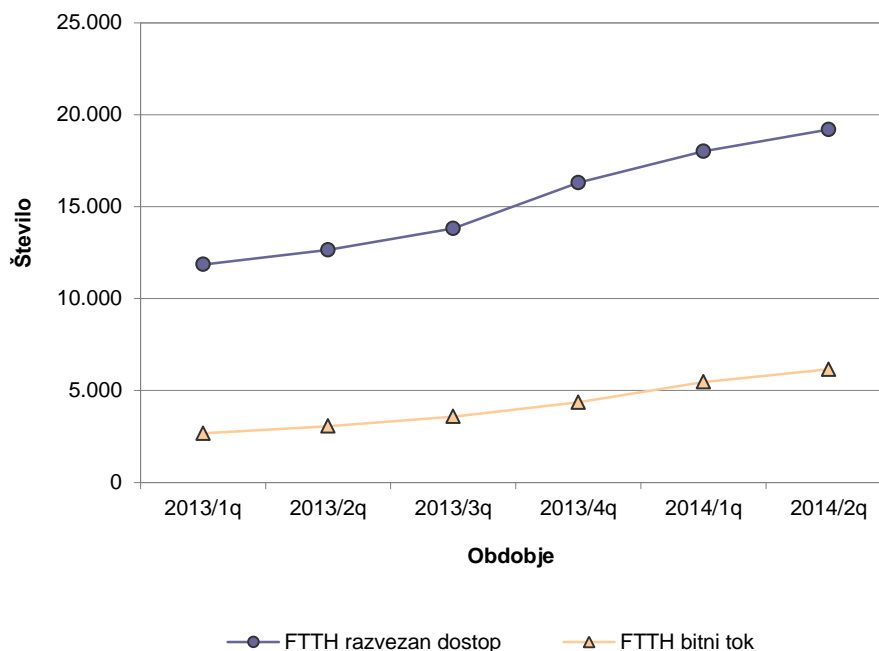

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Zgornji graf prikazuje število xDSL priključkov alternativnih operaterjev na omrežju družbe Telekom Slovenije d.d., glede na tip operaterskega dostopa. Alternativnim operaterjem je bil omogočen širokopasovni dostop do bakrenega in optičnega omrežja družbe Telekom Slovenije d.d. ter nudenje širokopasovnih storitev končnim uporabnikom na celotnem ozemlju države, na podlagi regulatorne odločbe za upoštevni trg 4 »Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)« in odločbe za upoštevni trg 5 »Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)«. Z navedenima odločbama je agencija družbi Telekom Slovenije d.d. naložila obveznost dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe za alternativne operaterje, ki nimajo svojega lastnega omrežja ali pa ga imajo le deloma zgrajeno. Iz prikazanih podatkov je razvidno, da slednji še vedno izkoriščajo dano možnost na trgu.

Graf št. 34: Število FTTH priključkov glede na tip operaterskega dostopa

Vir: AKOS, september 2014

Krivulji v zgornjem grafu kažeta trend rasti tako števila optičnih priključkov prek razvezanega dostopa kot tudi števila optičnih priključkov prek bitnega toka. Večina operaterjev se za dostop do omrežij poslužuje razvezanega dostopa (75,7%). Vsako četrtletje pa se povečuje tudi število priključkov dostopanja prek bitnega toka (24,3%). Vedno več operaterjev se poslužuje dostopa do omrežja družbe Telekom Slovenije d.d., kot tudi preko odprtih širokopasovnih omrežij drugih operaterjev (OŠO), kar je rezultat pozitivnih učinkov obstoječe regulacije.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Kazalo grafov

Graf št. 1: Deleži telefonskih priključkov po tehnologijah.....	8
Graf št. 2 : Trend gibanja IP telefonskih priključkov in priključkov klasične telefonije	9
Graf št. 3: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo storitve IP telefonije, po številu priključkov	10
Graf št. 4: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo storitve IP telefonije, po govornem prometu	11
Graf 5: Število prenosov fiksnih telefonskih števil k operaterjem	12
Graf št. 6: Penetracija aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo.....	15
Graf št. 7: Deleži aktivnih uporabnikov mobilne telefonije po operaterjih	16
Graf št. 8: Deleži naročnikov po operaterjih	17
Graf št. 9: Deleži predplačnikov po operaterjih	18
Graf št. 10: Tržni deleži posredovanega govornega prometa po operaterjih.....	19
Graf št. 11: Tržni deleži zaključenega govornega prometa po operaterjih	20
Graf št. 12: Tržni deleži poslanih SMS sporočil po operaterjih	21
Graf št. 13: Tržni deleži poslanih MMS sporočil po operaterjih.....	22
Graf. 14: Število prenosov mobilnih telefonskih števil k operaterjem.....	23
Graf št. 15: Penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa	25
Graf št. 16: Tržni deleži operaterjev fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta po številu priključkov	26
Graf št. 17: Tržni delež xDSL priključkov širokopasovnega dostopa do interneta po operaterjih	28
Graf št. 18: Gibanje deležev fiksnih širokopasovnih tehnologij glede na število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta	29
Graf št. 19: Trend gibanja števila priključkov širokopasovnega dostopa do interneta preko različnih tehnologij	30
Graf št. 20: Tržni deleži priključkov fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta glede na hitrost dostopa.....	31
Graf št. 21: Tržni deleži ponudnikov optike do doma (FTTH) glede na število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta	32
Graf št. 22: Mobilni širokopasovni dostop do interneta	33
Graf št. 23: Tržni deleži ponudnikov mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta.....	34
Graf št. 24: Promet mobilnega širokopasovnega dostopa	35
Graf št. 25: Tržni deleži opravljenega mobilnega širokopasovnega prometa po operaterjih.....	36
Graf št. 26: Penetracija priključkov fiksne televizije.....	38
Graf št. 27: Tržni deleži televizijskih priključkov po tehnologijah	39

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Graf št. 28: Trend gibanja števila televizijskih priključkov preko različnih tehnologij.....	40
Graf št. 29: Tržni deleži ponudnikov storitev IP televizije	41
Graf št. 30: Tržni deleži ponudnikov storitev kableske televizije	42
Graf št. 31: Penetracija priključkov na pakete storitev	45
Graf št. 32: Trend gibanja števila priključkov na pakete storitev	46
Graf št. 33: Število xDSL priključkov glede na tip operaterskega dostopa	48
Graf št. 34: Število FTTH priključkov glede na tip operaterskega dostopa	49